

Ya hulat ni apostol Pablo kanlan ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo ha Roma

Paunan habi

Hata inhulat ni apostol Pablo ay kanlan ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo ha balayan Roma ta êmên la muwang ya labay na hilan hirawên, haka ta êmên la muwang ya pahawop ya kanla ha pamanlumagay na ha bansan España. An-ipamwang na kanla ya tungkol ha biyay ya ayn angga gawan ha paniwala kan Apo Jesu-Cristo, haka no ay-êmên dapat mamiyay hên mihay Cristiano hên allo-allo.

An-ipamwang na êt di, ya balang miha, Israelita man o alwa, ay makasalanan haka kailangan parusaan hên ayn angga. Noa, hilay ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo, ay an-itad ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan. Iligtas na hila ha parusa ya ayn angga, gawan bat ha ayn kapantag ya ingalo na, alwan gawan ha pamanhumonol la ha hinon kautuhan. An-ipamwang na êt di ya hilay an-itad ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan, gawan ha paniwala la kan Apo Jesu-Cristo, ay magkamain pakikimiha kan Apo Jesu-Cristo.

An-ipamwang ni apostol Pablo ya kal-atan kanlan Israelita ay a naniwala kan Apo Jesu-Cristo, êmbayro man, ay a na hila pinaulayan ni Apo Namalyari hên anggan-angga. Ta iningalwan na ya alwan Israelita hên dinyanan hilan panaon, ta êmên hila maniwala etaman. Lano mapakinabangnan lan Israelita etaman ya ingalo na.

Kabooan hên laman hên hata hulat:

Umpisan hulat *1:1-17*

Makasalanan ya balang miha, haka kailangan hên iligtas ha parusa
1:18-3:20

No ay-êmên na kitamon an-iligtas ni Apo Namalyari *3:21-4:25*

Ya bayoy biyay gawan ha dinyag ni Apo Jesu-Cristo ha ikakangêd tamo
5:1-8:39

Ya tinalagá ni Apo Namalyari para kanlan Israelita 9:1–11:36

Ya ugali hên Cristiano 12:1–15:13

Katganan habi 15:14–16:27

1 ¹Hiko hi Pablo, ya ampanulat, ya ampaghuyo kan Apo Jesu-Cristo. Pinili na ko ni Apo Namalyari hên mag-in apostol ni Apo Jesu-Cristo, hên mangitoro hên Mangêd ya Habi tungkol ha biyay ya ayn angga ya ubat kan Apo Namalyari.

²Habaytoy Mangêd ya Habi, ay mana nay nan impangako, ta impahulat na kanlan māmipamwang hên an-ipaihip na kanla ha Banal ya Kahulatan na. ³⁻⁴Habaytoy Mangêd ya Habi ay tungkol ha Anak na, ya Panginoon tamon Jesu-Cristo, ya nag-in tawo, hên hiyay in-anak ha kaapo-apoan ni Arin David. Napaptêgan ya panga-Diyos na hên hiyay biniyay oman gawan ha kapangyarihan hên Espiritu ni Apo Namalyari. ⁵Gawan kan Apo Jesu-Cristo, ay indin kangko ya ayn kapantag ya ingalo ni Apo Namalyari, haka ya tungkulan hên mag-in apostol, hên mangitoro ha balang bansa, ta êmên main alwan Israelita ya mangipakarani hên maniwala, haka humonol kana. ⁶Haka hikaw bahên ha balayan Roma, ay kalamo kaw bayro ha hinagyat ni Apo Namalyari hên mag-in kan Panginoon Jesu-Cristo.

⁷Habaytsi ya hulat ko ay para kamoyun atsi bahên ha balayan Roma ya anlugurên ni Apo Namalyari ya pinili na hên mag-in kana.

An-ihalangin kataw ya ingalwan na kaw ni Panginoon tamon Jesu-Cristo haka ni Apo Namalyari, ya Tatang tamo. Patêkbêkên la dayi ya nakêm yo.

⁸Mu-muna, ay an-ipagpahalamat kataw kan Apo Namalyari, ta ya paniwala yo kan Apo Jesu-Cristo ay namwangan ha boon luta. Haka anggiamên ni Apo Namalyari hata pagpahalamat ko gawan kan Apo Jesu-Cristo. ⁹Muwang ni Apo Namalyari, ya ampaghuyuan ko hên boon nakêm ha pangipamwang hên Mangêd ya Habi tungkol ha Anak na, ya panay kataw hên an-ilamo ha pamanalangin ko. ¹⁰Nabuyot kinan an-ipanalangin haka ampakidoko kan Apo Namalyari, no kalabayan na, ay dyanan na kon panaon hên makahiraw ako bahên kamoyu. ¹¹Labay-labay kon maniraw kamoyu, ta labay kon itoro kamoyu ya intoro kangkon Espiritu ni Apo Namalyari, ta êmên tumaniêh ya paniwala yo. ¹²Ya labay kon habiên, ay mapipapakhaw kitamon nakêm gawan ha paniwala tamo, ya paniwala yo haka ya paniwala ko.

¹³Patêl ha Panginoon, labay kon mamwangan yo, ya kata-ungno kinan labay maniraw bahên, noa, panay hên main ampakaabala kangko. Labay ko dayi hên mapahanan hilay ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo bahên gawan ha panoro ko, hên nanad ha nalyari kanlan kaatag ya logal lan alwan Israelita. ¹⁴Main akon utang nakêm kan Apo Namalyari hên

mangipamwang hên tungkol kan Apo Jesu-Cristo ha balang miha, kanlan taga-balayan o mag-in marayo ha balayan, kanlan main pinag-aralan o mag-in ayn pinag-aralan. ¹⁵Kabay labay-labay kon ipamwang etaman bahên kamoyu ha balayan Roma, ya tungkol ha Mangêd ya Habi.

Ya kapangyarihan hên Mangêd ya Habi

¹⁶A ko an-ikarêng-êy ya Mangêd ya Habi tungkol kan Apo Jesu-Cristo, ta habaytoy kapangyarihan ni Apo Namalyari ha ikaligtas hên kaganawan ya ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo. Muna kanlan Israelita, bayo kanlan alwan Israelita. ¹⁷Ta gawan ha Mangêd ya Habi, ay mamwangan tamo no ay-êmên na kitamon an-itad ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan. Ya pinangubatan hên habayto ay yabay ya paniwala tamo kan Apo Jesu-Cristo. Ta nakahulat ha impahulat ni Apo Namalyari, ya êmên di, “Hilay an-itad ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan, gawan ha paniwala la, ay dyanan hên biyay ya ayn angga.”^a

Makasalanan ya balang miha

¹⁸Hi Apo Namalyari ya atsi ha langit, ay namipamwang hên huluk na kanlan ayn limo kana, haka kanlan ampanyag karawakan, ta ya karawakan la, ay ampakahabát ha pamanhumwên hên kaptêgan hên tungkol kana ha ihip la, ¹⁹gawan malinaw nan impamwang kanla ni Apo Namalyari ya mamwangan hên tungkol kana. ²⁰A ya man angkahêlêk hi Apo Namalyari, ay paubat hên dinyag nay hata luta, ay angkahêlêk ha kaganawan dinyag na, ya panga-Diyos na haka kapangyarihan na ya ayn angga. Kabay a la mahabi ya ayn Diyos. ²¹Ta agyan muwang la ya main Diyos, ay a la yan ansimbaên o ampahalamatan man, yan bat hilan ampangihip hên ayn kapukat-pukat, gawan binuwag ya kaihipan la ha kaptêgan. ²²Ampagmuwang-muwangan hila, noa, anlumtaw hilan ayn minúwang. ²³Ta kisa simbaên la hi Apo Namalyari ya ayn ubatan haka ayn angga, yan ansimbaên lay rebulto hên tawo, haka ayop hên nanad ha manok, baka, haka utan.

²⁴Kabay pinaulayan hilay na ni Apo Namalyari ha hinon karawakan kalabayan lawini la. Taganán kapaparêng-êy ya andaygên la ha lawini hên miha ta miha. ²⁵Ta ya kaptêgan ya tungkol kan Apo Namalyari, ay hinagilyan lan alwan pêtêg, ta ya sinimba haka pinaghuyuan la, ay dinyag bat ni Apo Namalyari. A la sinimba haka pinaghuyuan hi Apo Namalyari ya nanyag hên habayto. Hiya ya hêpat hên simbaên hên angga-angga! Amen.

²⁶Kabay pinaulayan hilay na ni Apo Namalyari ha hinon karawakan kalabayan lawini, hên nanad ha ampitakêh hên parehon babayi, ya dapat

^a 1:17 Habacuc 2:4

bat ha lalaki haka babayi ya miahawa. ²⁷Haka êmbayro êt kanlan lalaki, tinalibatokan lay pamakitakêh ha babayi, ta maotoy hila ha kapareho lan lalaki. Kapaparêng-êy ya andaygên la ha miha ta miha, haka antanggapên lay nay parusa ya hêpat ha pandaygên la.

²⁸Gawan a la anggalangên hi Apo Namalyari, ay pinaulayan na hilay na ha hinon karawakan kalabayan kaihipan la. Kabay andaygên lay nay alwan hêpat hên daygên. ²⁹Antalanên hilan kaganawan alwan mangêd, karawakan, kapanalarêhan, haka karawakan kalabayan lawini. Panay hilan ampnyag karidyaan, pamatsin kapareho, pamanubuk, kalokwan, pamairap, pamandikaw, pamanyakaw, ³⁰pamaniran kapareho, panhumêmêk kan Apo Namalyari, kamusmusan, kapagmahlayan, kalangkaan, kapanalanghan ha toa, haka mapangihip hila hên kaatag pon ya karawakan ya madyag la. ³¹Mapanyag hilan ayn kapukatan, alwa hilan mapaypaniwal-an, alwan mangêd ya nakêm la, haka alwa hilan maingaloên. ³²Agyan muwang lay na ya parusaan ni Apo Namalyari hên kamatsan ya hilay manyag êmbayro, ay daygên la pon êt, haka anakahigla la pon êt ya kapareho lan ampnyag hên êmbayro.

Makatoynungan ya pamanatol ni Apo Namalyari

2 ¹Kayno an-ihipên yo ya dapat parusaan ya habaytoy mapanyag karawakan ya inungkat ko. Noa, kaillag kaw, ta ha pamanatol yo hên kapareho yo, ay anhabiên yoy dapat kaw hên parusaan, ta hikaw man, ay ampnyag hên karawakan, haka lano kiarap kaw kan Apo Namalyari ha Allon Pamanukom na. ²Muwang tamina ya makatoynungan ya pamanatol ni Apo Namalyari hên parusaan hilay mapanyag karawakan. ³Noa, hikaw ya ampamintas kanlan mapanyag karawakan, êndat yon makatakah kaw ha parusa ni Apo Namalyari, ya hikaw man êt, ay ampnyag hên karawakan! ⁴Kayno an-itad yon ayn pukat ya ayn kapantag ya pamangingalo, haka pamagtêh ni Apo Namalyari kamoyu!

Yarin a yo muwang ya andyanan na kaw hên panaon hên maghêhê hên manalibokot ha pamanyag yon kasalanan! ⁵Noa, ha kakkdêyan ulo yo, hên a kaw ampaghêhê, ay ampabyatên yoy parusa ni Apo Namalyari kamoyu lano no lumatêng ya Allon Pamanukom na ya makatoynungan, ⁶ta tumbahan na ya balang miha ha dinyag la. ⁷Mam-i yan biyay ya ayn angga kanlan ampagtêh hên mag-in ikahigla na. ⁸Noa, parusaan na hên ayn ingalo hilay makasarili, ya a ampanonol ha kaptêgan ya ubat kana, ta ampnyag hila tanan karawakan. ⁹Hadyay kairapan ya maranasan lan balang mapanyag karawakan, haka mamalagêhbêg ya nakêm la, kapareho kon Israelita, o alwan Israelita. ¹⁰Noa, hilay mapanyag kangêran, ay ingalwan na hên dyanan karangalan, dayêw haka kapatêkbêkan ha biyay ya ayn angga, kapareho kon Israelita man, o

alwan Israelita. ¹¹Gawan hiyay ayn anggampian, ta pantag ya panlêk na ha balang miha.

¹²Hinoman ya nanyag kasalanan, ay idayo kan Apo Namalyari hên parusaan hên ayn angga. Hilay Israelita, ya nagmuwang hên Kautuhan ya indin ni Apo Namalyari kan apo Moises, ay parusaan, ta a la hinonol ya habayto. Hila etaman ya alwan Israelita, ya ayn muwang hên tungkol ha Kautuhan, ay a hila parusaan ha a la hinonol ya habayto, noa, parusaan hila ha pamanyag lan karawakan. ¹³Hilay an-itad ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan, ay habaytoy mahonol ha Kautuhan, alwan hilay nakagilam haka a hinumonol. ¹⁴Hila etaman ya alwan Israelita, ay ayn muwang hên tungkol ha Kautuhan ya indin ni Apo Namalyari kan apo Moises. Êmbayro man, ay main kanla ya mapanyag kangêran, gawan ha nakêm la, ya nanad main kautuhan. ¹⁵Ha pamanyag lan kangêran, ay nanad nakahulat ha nakêm la ya Kautuhan. Minghan an-ipapanêmtêm hên konsinsya la kanla ya nakadyag hilan karawakan, minghan etaman, ay an-ipapanêmtêm na kanla ya nakadyag hilan kangêran. ¹⁶A na liwaan ni Apo Namalyari ya habayto ha Allon Pamanukom, uston ipalingon na kan Apo Jesu-Cristo, ya kaganawan dinyag lan balang miha anggan ya inlihim la. Habaytoy agpang ha Mangêd ya Habi ya an-ipamwang ko.

Ya Israelita haka ya Kautuhan ya indin ni Apo Namalyari kan apo Moises

¹⁷Hikaw ya kapareho kon Israelita, êndat yon madyanan kaw hên biyay ya ayn angga, gawan ha pamanhumonol yo ha Kautuhan, haka an-ipaglambung yo ya muwang yo hi Apo Namalyari. ¹⁸Muwang yo kano ya kalabayan na, haka no hinoy mangêd ya dapat daygên, gawan pinag-aralan yoy Kautuhan. ¹⁹Êndat yon ampakaakay kaw kanlan nanad buwag ya kaihipan! Êndat yon nanad kaw hên hawang ya ampamahawang hên dann hên palako kan Apo Namalyari para kanlan nanad atsi ha kariglêman. ²⁰Êndat yon gawan atsi kamoyu ya Kautuhan, ay muwang yoy hinon kamwangan, haka êndat yon pêtêg ya hinon anhabiên yo. ²¹Ampanoro kaw ha kaatag! Awta a yon an-honolên ya an-itoro yo! Ambawalên yo hilay manakaw, noa, ampanakaw kaw etaman! ²²Ambawalên yo hilan manakêh ha alwa lan ahawa, noa, ampamabayi haka ampakilalaki kaw etaman! Anhumêmêk kaw ha rebulto hên alwan pêtêg ya diyos, noa, anhumwên kaw hên manakaw bayro ha pagsimbaan kanla! ²³An-ipaglambung yoy kangêran hên Kautuhan ya indin ni Apo Namalyari kan apo Moises, noa, an-ipakarêng-êy yo hi Apo Namalyari, ha a yon anhonolên ya habaytoy Kautuhan na! ²⁴Habaytoy inungkat ha impahulat ni Apo Namalyari ya êmên di, “Hilay alwan Israelita, ay ampammusmus kan Apo Namalyari gawan kamoyun Israelita.”^b

^b 2:24 Ezekiel 36:22

²⁵Ya pamatuli kantamo ay kamwangan ya hikitamoy ay pinili ni Apo Namalyari, noa, no a tamo anhonolên ya Kautuhan, ay ayn pukat ya pamatuli kantamo, ta nanad kitamo tana kanlan alwan Israelita, ya a tinuli. ²⁶Noa, hilay alwan Israelita, ya a tinuli, ya anhumonol ha Kautuhan, ay nanad mantêg tinuli, ta an-itad hila ni Apo Namalyari hên pinili na. ²⁷Haka hila ya maghabi hên dapat kaw parusaan ni Apo Namalyari, gawan atsi kamoyu ya Kautuhan, yan a yo anhonolên ya habayto. ²⁸Hilay an-itad ni Apo Namalyari hên pinili na hên mag-in kana, ay alwan hilay Israelita, ya tinuli. ²⁹Noa, ya an-itad ni Apo Namalyari hên pinili na hên mag-in kana, ay hilay binayo ya nakêm, ya nanad mantêg hên tinuli, ya nalinisan hên Espiritu ni Apo Namalyari. Malyarin a hila dayêwên hên kapareho la, noa, taganán dayêwên hila ni Apo Namalyari.

3 ¹Kayno an-hipên yoy êmên di, “No êmbayro awud, ay hinoy alagá hên panga-Israelita tamo kanlan alwan Israelita? Hinoy makwa tamon Israelita ha pangatuli tamo?” ²Habiên ko etaman kamoyu ya taganán main alagá hên panga-Israelita tamo haka ya pangatuli tamo, ta impatsiwala ha ninuno tamon Israelita ya habi ni Apo Namalyari. ³Pêtêg ya main kapareho tamon Israelita ya alwan mahonol kan Apo Namalyari. Yarin a na tuparên ni Apo Namalyari ya impangako na, gawan main nag-in alwan mahonol kana! ⁴Ahê! Malaram man ya balang miha, ay taganán alwan malaram hi Apo Namalyari! Ihipên yoy nakahulat, ya wana, “Apo Namalyari, pêtêg ya hinon anhabiên mo, haka panay kan ampanambut, no main ibara kamo.”^c

⁵Main pilosopo ya ampaghabi ya alwan makatoynungan hi Apo Namalyari ha pamarusa na kantamo, ta ya katoynungan na kano, ay angkahêlêk bat gawan ha karawakan tamo. ⁶Taganán alwan pêtêg ya habayto! Ta no alwa yan makatoynungan hi Apo Namalyari ha pamarusa na kantamon Israelita, no manyag kitamon karawakan, ay alwa yan makatoynungan ha pamarusa na ha alwan Israelita.

⁷Kayno main maghabi ya dapat a hila parusaan gawan makasalanan hila, ta ha kalokwan la, ay mahêlêk ya kaptêgan hên habi ni Apo Namalyari, haka hiyay puriên. ⁸Hilay ampaghabin êmbayro, ay nanad lay nan anhabiên ya êmên di, “Hali, manyag kitamon karawakan, ta êmên ya mapuri hi Apo Namalyari!” Haka main ampamibara kangko, ya êmbayroy an-itoro ko! Hilay parusaan ni Apo Namalyari haka habaytoy hêpat kanla.

Pamaptêg ya ayn hinoman ya banal ha hêlêk ni Apo Namalyari

⁹Yarin hikitamoy Israelita ay mangêd ha hêlêk ni Apo Namalyari kanlan alwan Israelita! Mana kinan intoro kamoyu ya balang miha ay

^c 3:4 Awit 51:4

antalanên hên kasalanan. ¹⁰Gawan nakahulat ha habi ni Apo Namalyari, ya wanan hulat,

“Ayn tawo ya ayn kasalanan. Ayn taganán miha man ya ayn kasalanan.

¹¹ Ayn miha man ya main ustoy pamangintindi hên tungkol kan Apo Namalyari, haka ayn ampanapol kana.

¹² Ya balang miha, ay nagdayo kana. Naubuh hilan nag-in ayn pukat. Ayn miha man ya mapanyag kangêran.”^d

¹³ “Ya pamaghabi la ay hadyay dawak, hên nanad ha nabata ya ubat ha pamilbêngan natsi ya inloat.

Panay kalokwan ya panhabiên la.”^e

“Mapanira ya panhabiên la, hên nanad utan ya makamatsi.”^f

¹⁴ “Panay kapanuboyan haka kahêmêkan ya atsi ha bêbêy la.”^g

¹⁵ “Maparah hilan makamatsi hên kapareho la.

¹⁶ Antoman ya lakwên la, ay manira hila, haka main mag-in kapaingalo gawan kanla.

¹⁷ A hila taganán kamwang hên makilamo haka mag-in mapatêkbêk.”^h

¹⁸ “Ayn hilan pamanggalang kan Apo Namalyari, gawan ayn hilan limo kana.”ⁱ

¹⁹Habaytoy nakahulat ha habi ni Apo Namalyari, ay para kantamon, Israelita, ya atsi ha aypa hên Kautuhan ni apo Moises, kabay malinaw ya ayn hinoman ya makapaghabi ya ayn yan kasalanan ha Allon Pamanukom ni Apo Namalyari, ta ya balang miha ha boon luta ay makasalanan, haka hêpat hên parusaan. ²⁰Ayn miha man ya an-itad ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan gawan ha pamanhumonol ha Kautuhan, ta ayn taganán makahonol hên habayto. Noa, gawan ha Kautuhan, ay mamwangan no hino ya kasalanan haka mamwangan ya makasalanan ya balang miha.

Ayn kitamon kasalanan ha hêlêk ni Apo Namalyari no ampaniwala kitamo ha dinyag ni Apo Jesu-Cristo ha ikakangêd tamo

²¹Noa, amêhên, ay impamwang kantamo, no ay-êmên na kitamon an-itad ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan, haka habayto ay alwan ha pamanhumonol ha Kautuhan. Habaytoy inungkat ha inhulat ni apo Moises haka ha inhulat lan kaatag ya màmipamwang hên an-ipaihip kanla ni Apo Namalyari. ²²Amêhên, an-itad na kitamina hên ayn kasalanan, ya balang ampaniwala ha dinyag ni Apo Jesu-Cristo ha ikakangêd tamo, Israelita man o alwa. ²³Ta ya balang miha ay nakadyag

^d 3:12 Awit 14:1-3; 53:1-3 ^e 3:13 Awit 5:9 ^f 3:13 Awit 140:3 ^g 3:14 Awit 10:7

^h 3:17 Isaias 59:7-8 ⁱ 3:18 Awit 36:1

hên kasalanan, haka main pamagkulang kan Apo Namalyari. ²⁴Êmbayro man, ay amêhên an-itad na kitamo ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan, gawan ha ayn kapantag ya ingalo na, ya indigalo na kantamo, gawan ha daya ni Apo Jesu-Cristo, ya pinamayad ha parusa hên kasalanan tamo. ²⁵Hiyay in-utoh ni Apo Namalyari hên mag-in átang, ya pamayad hên kasalanan tamo. Haka gawan ha daya na, ay mapatawad ya kasalanan tamo no maniwala kitamo kana. In-utoh ni Apo Namalyari hi Apo Jesu-Cristo, ta êmên maipahlêk ya main katoynungan ya mana nan dinyag hên bayo nan in-utoh hi Apo Jesu-Cristo, ta ha pamagtêh na, ay a na pon pinarusaan ya tawo hên haton lagi ha pamanyag lan kasalanan, ²⁶noa, amêhên ay impahlêk na, ya a na naliwaan ya habaytoy kasalanan la hên hato, ta pinilamo nay na ha kasalanan ya binayaran ni Apo Jesu-Cristo. Kabay napaptêgan ya andaygên na ay main katoynungan, haka an-itad na hên ayn kasalanan, ya hilay ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo.

²⁷Kabay a tamina maipaglambung, ya gawan ha pamanhumonol tamo ha Kautuhan, ay ayn kitaminan kasalanan! Ta an-itad na kitamina ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan gawan ha paniwala tamo kan Apo Jesu-Cristo. ²⁸Ta malinaw ya hikitamoy an-itad ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan, gawan ha paniwala tamo kan Apo Jesu-Cristo, haka alwan gawan ha pamanhumonol ha Kautuhan. ²⁹Hikaw ya kapareho kon Israelita, kayno êndat yon hi Apo Namalyari ay Diyos tamon bat hên Israelita! Alwa! Hiyay Diyos hên alwan Israelita etaman! ³⁰Gawan ha mimihay Diyos, ay an-itad na kitamon Israelitay ayn kasalanan, gawan ha paniwala tamo kan Apo Jesu-Cristo, hên nanad êt kanlan alwan Israelita. ³¹Noa, paan yon ihipên ya ayn nanan pukat ya Kautuhan gawan an-itad na kitamo ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan, gawan ha paniwala tamo ha dinyag ni Apo Jesu-Cristo, ta no ampaniwala kitamina kan Apo Jesu-Cristo, ay lalo tamon mahonol ya Kautuhan.

Hi Apo Abraham ay intad ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan

(Galacia 3:6-9)

4 ¹Ihipên tamo hi apo Abraham ya ninuno naên Israelita. Awta hiyay intad hên ayn kasalanan ni Apo Namalyari? ²No hiyay intad hên ayn kasalanan gawan ha dinyag na, ay main ya dayin maipaglambung. Noa, ha kaptêgan, ayn yan maipaglambung ha arapan ni Apo Namalyari. ³Habaytsi ya impahulat ni Apo Namalyari ya tungkol kana ha Kahulatan, “Naniwala hi Abraham ha hinabi ni Apo Namalyari, kabay hiyay intad ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan.”^j ⁴Hilay ampakiobra ay ampananggap hên upa, alwan digalo, ta habayto ay pinaghayngêtan la. ⁵Noa, an-itad ni Apo Namalyari ya hilay makasalanan hên ayn kasalanan, hên alwan

j 4:3 Genesis 15:6

gawan ha pamaghayngêt la, noa, gawan ha paniwala la kana. ⁶Hên hato, ay wani Arin David ya iningalwan hilay an-itad ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan, hên alwan gawan ha dinyag la, noa, gawan ha paniwala la.

⁷“Iningalwan hilay pinatawad ni Apo Namalyari ha kasalanan la, ta inalíh nay na kanla.

⁸Iningalwan hilay an-itad ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan.”^k

⁹Yarin kannâen bat Israelita ya tinuli, ya habaytoy pangingalo ni Apo Namalyari! Alwa! Ta habayto ay para etaman kanlan alwan Israelita a hila man tinuli. Ihipên tamon oman ya impahulat ni Apo Namalyari, ya tungkol kan apo Abraham, ya naniwala ha hinabi ni Apo Namalyari, kabay intad ya ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan. ¹⁰Nakano yan intad ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan hi apo Abraham, bayo ya tinuli, o pangayari? Hi apo Abraham ay intad ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan hên bayo ya tinuli, ya labay habiên hên bayo ya nag-in Israelita. ¹¹Tinuli ya ha pamaptêg ya hiyay intad ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan gawan ha paniwala na. Kabay hiyay nag-in nanad ninuno lan ampaniwala kan Apo Namalyari, ya an-itad ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan, agyan a hila tinuli, ya labay habiên agyan alwa hilan Israelita. ¹²Hiya etaman ya ninuno naên Israelita ya tinuli, ya ampaniwala ha impangako ni Apo Namalyari hên nanad ha paniwala ni Abraham hên bayo ya tinuli, ya palatandaan ya ampaniwala ya kan Apo Namalyari.

Ya impangako ni Apo Namalyari kan apo Abraham

¹³Hên haton lagi, ay impangako ni Apo Namalyari kan apo Abraham haka kanlan mag-in kaapo-apoan na, ya ingalwan na hilay tawo ha balang bansa.^l Habayto ay alwan gawan ha pamanhumonol ni apo Abraham ha Kautuhan, noa, gawan ha paniwala na kan Apo Namalyari. Gawan habaytoy paniwala na, ay hiyay intad ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan. ¹⁴Ta no alimbawa, ta hilay anhumonol ha Kautuhan, ay dyanan hên impangako ni Apo Namalyari, ay ayn kapukatan ya paniwala, haka ya impangako. ¹⁵Ta ya Kautuhan ay main kalamoy parusa. Gawan no main Kautuhan, ay main humalanghang.

¹⁶Kabay ya pangako ay matupad bat kanlan ampaniwala kan Apo Namalyari, ta êmên na maidigalo ya habayto gawan ha ayn kapantag ya ingalo na kanlan balang miha ya main paniwala nanad kan apo Abraham, alwan bat kanlan kapareho kon Israelita, ya dinyanan Kautuhan. Gawan hi apo Abraham ay nanad ninuno hên balang miha ya ampaniwala kan Apo Namalyari. ¹⁷Gawan habaytsi ya impahulat ni

^k 4:8 Awit 32:1-2 ^l 4:13 Genesis 12:3b; 18:18; haka 22:18

Apo Namalyari ya tungkol kan apo Abraham, “Pinili kata hên mag-in ninuno hên kal-atan bansa.”^m Matupad ya habayto, ta ya nangako, ya pinaniwal-an ni apo Abraham, ay hi Apo Namalyari, ya nanyag hên boon luta ha utoh nan bêngat, haka main kapangyarihan hên biyayên ya natsi. ¹⁸Agyan ayn ana ha ihip ni apo Abraham, ya magkaanak ya kan Sara, ta mantêg hilay nan toa ya miahawa, ay naniwala ya, ya hiyay mag-in ninuno hên kal-atan bansa, hên nanad ha hinabi ni Apo Namalyari kana, ya wana, “Ya mag-in kaapo-apoan mo ay a makwan mabilang, hên nanad ha bêtêwên ya a makwan mabilang.”ⁿ ¹⁹Agyan mantêg yay nan toa ta mag-magatoh ya taon na, haka layuh ya hi Sara, ya ahawa na, ay a naalîh ya paniwala na. ²⁰A ya nag-alangan ha pangako kana ni Apo Namalyari, noa, tinumaniêh ya paniwala na ha pamagsimba na kan Apo Namalyari. ²¹Booy nakêm nan naniwala, ya agyu ni Apo Namalyari hên tuparên ya impangako kana. ²²Gawan ha paniwala na, ay hiyay intad ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan. ²³Hata habi, ya “Hiyay intad ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan,”^o ay alwan bat para kan apo Abraham, ²⁴noa, habayto ay para kantamo etaman. Ta hikitamoy ampaniwala kan Apo Namalyari, ya namabiyay oman kan Panginoon tamon Jesu-Cristo, ay itad etaman hên ayn kasalanan. ²⁵Hi Panginoon Jesu-Cristo ay in-utoh ni Apo Namalyari hên matsi gawan ha kasalanan tamo, haka hiyay biniyay oman, ta êmên hikitamoy ay itad ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan.

Hi Panginoon tamon Jesu-Cristo, ya pinangubatan hên pamakiúmgang tamo kan Apo Namalyari

5 ¹Gawan ha paniwala tamo kan Panginoon tamon Jesu-Cristo, ay an-itad kitamina ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan, haka gawan ha pangamatsi ni Panginoon tamon Jesu-Cristo, ay niúmgang kitamina kan Apo Namalyari. ²Gawan ha paniwala tamo kan Panginoon tamon Jesu-Cristo, ay angkatanggap tamina ya ayn kapantag ya ingalo ni Apo Namalyari. Haka hadyay kahiglaan tamo, ta angkasigurado tamo ya lano, ay makapakilamo kitamo kana ha langit. ³Alwan bêngat habayto, noa, an-ikahigla tamo êt ya kairapan, haka pamanubuk ya angkaranasan tamo, gawan habaytoy ampakapitoro kantamo hên mag-in mapagtêh. ⁴Haka ya pamagtêh tamo, ay ampakapahigla kan Apo Namalyari, kabay angkasigurado tamo ya lano, ay makalamo tamo ya ha langit nanad ha impangako na. ⁵Haka a maglungkot ya ihip tamo, ta angkasigurado tamo ya lano, ay tuparên ni Apo Namalyari ya habaytoy impangako na, gawan pinaptêgan nay hadyay pamanlugud na kantamo, ya angkatanam tamo gawan ha Espiritu na ya indigalo na kantamo.

^m 4:17 Genesis 17:5 ⁿ 4:18 Genesis 15:5 ^o 4:23 Genesis 15:6

⁶Ta hên nilumatêng ya panaon ya intakda ni Apo Namalyari, ay natsi ya hi Apo Jesu-Cristo ha ikakangêd tamon makasalanan, ya a makapiligtas hên sarili ha parusa. ⁷Kantamon tawo, ay bihiran main matsi para ha mihay kapareho tamo ya mahonol ha Kautuhan ni Apo Namalyari, êmbayro man, ay malyarin main maghêkaw nakêm, hên matsi para ha mihay maingaloên, ya mapanyag kangêran. ⁸Noa, hi Apo Namalyari etaman, ay pinaptêgan nay pamanlugud na kantamo, ta hên haton makasalanan kitamo pon, ay in-utoh na hi Apo Jesu-Cristo hên matsi ha ikakangêd tamo. ⁹Amêhên, ta an-itad na kitamina ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan, gawan ha daya ni Apo Jesu-Cristo ha pangamatsi na, ay taganán iligtas na kitamo ni Apo Jesu-Cristo ha hadyay pamarusa ni Apo Namalyari lano ha Allon Pamanukom na. ¹⁰Hên hato, ay hikitamoy kapatsi ni Apo Namalyari, noa, amêhên ay niúmang kitamina kana, gawan ha pangamatsi hên Anak na, kabay angkasigurado tamo ya ligtas kitamina ha parusa, gawan kanan Anak na hi Panginoon Jesu-Cristo, ya angkabiyay ha langit hên ampanawop kantamo. ¹¹Alwan bat habayto, noa, amêhên hi Apo Namalyari ya simbaên haka an-ikahigla tamo, gawan kan Panginoon tamon Jesu-Cristo, ya pinangubatan hên pamakiúmang tamo kan Apo Namalyari.

**Gawan kan Adan, ay nagkamain kasalanan, haka gawan
kan Apo Jesu-Cristo, ay nagkamain kaligtasan**

¹²Ya pinangumpisaan hên pamanyag kasalanan hên balang miha bayri ha luta, ay hi Adan, haka gawan ha kasalanan na, ay hiyay natsi. Kabay paubat hên habayto, ay maubuh kitaminan matsi, gawan kaganawan tamo ay nakadyag kasalanan. ¹³Bayo nan indin ni Apo Namalyari ya Kautuhan kan apo Moises, ay makasalanan hilay nay tawo. Noa, ya pamanyag lan kasalanan, ay alwan halanghang kanlan habaytoy Kautuhan, gawan ayn pon ya habaytoy Kautuhan hên hato. ¹⁴Êmbayro man, ay muwang tamo ya paubat hên panaon ni Adan angga ha panaon ni apo Moises, ay kamatsan ya nag-in tagêy hên pamanyag kasalanan, agyan ya kasalanan la ay alwan êmên nanad ha kasalanan ni Adan ya a nanonol ha utoh ni Apo Namalyari.

Main pareho kan Adan haka kan Apo Jesu-Cristo, yabay ya pangadamay hên kal-atan gawan kanla. ¹⁵Noa, taganán alwan magkapareho ya imbalag la ha kal-atan. Pêtêg ya nagkamain hên kamatsan ya balang tawo, gawan ha kasalanan nan mihay tawo, ya hi Adan, noa, taganán makapangyarihan ya indigalo ni Apo Namalyari ha kal-atan gawan ha ingalo na, ya indigalo na gawan ha ayn kapantag ya ingalo hên mihay tawo, ya hi Apo Jesu-Cristo. ¹⁶Mas makapangyarihan ya ayn kapantag ya ingalo, ya indigalo ni Apo Namalyari, kanan kasalanan ni Adan. Gawan ha kasalanan ni Adan, ay mananggap hên

kamatsan ya balang miha. Noa, gawan ha ayn kapantag ya ingalo ni Apo Namalyari, ay mapatawad, haka maitad hên ayn kasalanan ya balang miha. ¹⁷Gawan ha kasalanan nan mihay tawo, ya hi Adan, ay nanambut ya kamatsan, kabay nagkamain hên kamatsan ya balang tawo. Noa, taganán makapangyarihan ya dinyag nan mihay tawo, ya hi Apo Jesu-Cristo, ta gawan kana, ay maubuh hên madyanan biyay ya ayn angga, hên mamaala hên kalamo na, ya hilay intad ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan, ya pinaigan na hên ayn kapantag ya ingalo na.

¹⁸Kabay, no ay-êmên mananggap hên kamatsan ya balang miha, gawan ha unan kasalanan ni Adan, ay êmbayro êt, gawan ha kamatsan ni Apo Jesu-Cristo, ya ayn kasalanan, ay maitad ni Apo Namalyari ya balang miha hên ayn kasalanan, ta êmên hila madyanan hên biyay ya ayn angga. ¹⁹Gawan ha pamanalanghang ni Adan, kan Apo Namalyari, ay mal-at ya nag-in makasalanan, noa, ha pamanhumonol ni Apo Jesu-Cristo kan Apo Namalyari, ay mal-at ya itad ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan.

²⁰Hên indin ni Apo Namalyari ya Kautuhan na, ay namwangan lan tawo ya mal-at awud ya kasalanan la. Noa, nilum-at man ya pamanyag kasalanan, ay lalon nilum-at ya ingalo na. ²¹Kabay no ay-êmên ya kamatsan ay nag-in tagêy hên pamanyag kasalanan, ay amêhên, gawan an-itad na kitamina na hên ayn kasalanan, ay ampamaala ya ayn kapantag ya ingalo na, ta êmên kitamo madyanan biyay ya ayn angga, gawan kan Panginoon tamon Jesu-Cristo.

Ya pakikimiha tamo kan Apo Jesu-Cristo

6 ¹Hino awud ya mahabi tamo? Maghundo kitamo hên manyag kasalanan, ta êmên mapahanan ya ayn kapantag ya ingalo ni Apo Namalyari kantamo? ²Paan! Ta hikitamo ay nanad natsi ya ahina ampakadyag kasalanan. Kabay paan taminan ihundo ya pamanyag kasalanan. ³Yarin a yo muwang ya hên binawtismoan kitamo, ay nagkamain kitamon pakikimiha kan Apo Jesu-Cristo, haka nanad kalamo kitamo ha kamatsan na! ⁴Kabay nanad kitamo hên kalamo na hên natsi haka in-ilibêng hên hikitamo ay binawtismoan, ta êmên kitamo magkamain hên bayoy pamimiyay hên nanad ha pamamiyay oman kan Apo Jesu-Cristo, gawan ha ayn kapantag ya kapangyarihan ni Apo Namalyari, ya Tatang tamo.

⁵Ta no inlamo kitamo kan Apo Jesu-Cristo ha kamatsan na hên indayo ha manan pamimiyay tamo, ay taganán inlamo kitamo ha pangabiyay nan oman hên nadyanan kitamo hên bayoy pamimiyay. ⁶Ta muwang tamo ya nakalamo kan Apo Jesu-Cristo hên impako ha koros ya manan pangatawo tamo, haka ya kalabayan tamo hên manyag kasalanan, ta êmên a kitamina talanên hên kasalanan. ⁷Gawan hilay natsi, ay ahinan

antalanên hên kasalanan. ⁸Haka no nakalamo kitamo ha pangamatsi ni Apo Jesu-Cristo, ay ampaniwala kitamo ya angkabiyay kitamina para maghuyo kan Apo Namalyari gawan ha pakikimiha tamo kan Apo Jesu-Cristo. ⁹Muwang tamo ya nangoman yan nabiyay hi Apo Jesu-Cristo, haka a yay na mangoman matsi. Ayn nanan kapangyarihan kana ya kamatsan. ¹⁰Ya pangamatsi na ay minghan bat hên para ha kasalanan tamo. Ya pangabiyay na, ay ta êmên ya maghuyo kan Apo Namalyari. ¹¹Kabay dapat tamon itad ya sarili tamo hên nanad natsi, ya ahina ampakadyag kasalanan, ta angkabiyay kitamina para maghuyo kan Apo Namalyari gawan ha pakikimiha tamo kan Apo Jesu-Cristo.

¹²Kabay paan taminan ipatalan ya sarili tamo ha kasalanan, ta êmên a kitamo manyag karawakan kalabayan lawini. ¹³Paan paulayan hên manyag kasalanan ya hinon atsi ha boon lawini tamo. Noa, iubuh tamon idin ya boon lawini tamo kan Apo Namalyari êmên manyag kangêran, ta habaytoy hêpat kantamo, ya nanad natsi, ya dinyanan nan bayoy biyay. ¹⁴Gawan ahina dapat manalan kantamo ya kasalanan, ta ayn kitamina ha aypa hên Kautuhan, noa, ya kaligtasan tamo ay gawan ha ayn kapantag ya ingalo ni Apo Namalyari.

Dapat iubuh ya boon lawini haka nakêm ha pamanyag kangêran

¹⁵Ay-êmên? Yarin manyag kitamon kasalanan gawan ayn kitamina ha aypan Kautuhan, ta ya kaligtasan tamo ay gawan ha ayn kapantag ya ingalo ni Apo Namalyari! Ahê! ¹⁶Yarin a yo muwang no paipoh kaw, ay ipoh kaw hên anhonolên yo! No anhonolên yoy kasalanan, ay matsi kaw hên midayo kan Apo Namalyari, hên parusaan hên ayn angga. Noa, no mahonol kaw kan Apo Namalyari, ay mag-in mangêd ya pamimiyay yo. ¹⁷Noa, halamat kan Apo Namalyari, ta hikaw ya manan ipoh hên kasalanan, ay boon nakêm hên ampanonol ha kaptêgan ya intoro kamoyu. ¹⁸Imbuan na kaw ni Apo Namalyari ha aypa hên kasalanan, kabay mahonol kaw na kana ha paghuyo yo kana. ¹⁹Paalimbawa ya toro ko, ta êmên yo tampol maintindihan gawan alwa pon nananiêh ya paniwala yo. Hên hato, ay impaipoh yoy sarili yo ha pamanyag hên karêmêkan, haka ya hinon karawakan. Noa, amêhên ay dapat yon iubuh ya boon lawini haka nakêm yo ha pamanhumonol kana, ta êmên mag-in mangêd ya pamimiyay yo hên marayo ha karawakan.

²⁰Hên haton ipoh kaw hên kasalanan ay ayn kaw muwang ya tungkol ha mag-in mahonol kana. ²¹Yarin ikakangêd yo ya mana yon dinyag ya an-ikarêng-êy yo amêhên! Hilay ampanyag hên êmbayro ay matsi, hên midayo kan Apo Namalyari, hên parusaan hên ayn angga. ²²Noa, amêhên ta alwa kaw nan ipoh hên kasalanan, ta ampaghuyo kaw na kan Apo Namalyari, ay ampamiyay kaw hên pamanhumonol ha kalabayan na, haka madyanan kaw hên biyay ya ayn angga. ²³Gawan hêpat ha

kasalanan ya kamatsan, ya main parusa ya ayn angga, noa, biyay ya ayn angga, ay an-idigalo ni Apo Namalyari, gawan ha pakikimiha tamo kan Panginoon tamon Jesu-Cristo.

Ayn kitamina ha aypa hên Kautuhan

7 ¹Hikaw ya patêl ko ha Panginoon, muwang ko ya maintindihan yoy humonol ya alimbawa, ya tungkol ha patakaran hên gobyerno, ta muwang yo ya kaban angkabiyay kitamo, ay atsi kitamo ha aypa hên habaytoy patakaran. Noa, no matsi kitamo, ay ayn kitamina ha aypa hên habayto. ²Alimbawa, wanan patakaran ya mihay babayi ya main ahawa, ay dapat makilamo ha ahawa na, kaban angkabiyay ya pon. Noa, no matsi ya ahawa na, ay ayn yay na ha aypa hên patakaran hên tungkol ha miahawa. ³Ha maparah ya habi, no makiahawa yan oman kaban nabiyay ya ahawa na, ay wanan patakaran ya ampakilalaki ya. Noa, no matsi ya ahawa na, ay ayn yay na ha aypa hên patakaran hên tungkol ha miahawa, haka a ya ampakilalaki no makiahawa yan oman.

⁴Patêl ko ha Panginoon, êmbayro êt etaman, ay nanad natsi kitamina ha kapangyarihan hên Kautuhan hên natsi kitamo hên inlamo ha pangamatsi ni Apo Jesu-Cristo ha koros, ta êmên kitamo makalamo kana ha pangabiyay nan oman, hên maghuyo kan Apo Namalyari. ⁵Hên haton anhonolên tamo pon ya kalabayan hên lawini tamo hên manyag kasalanan, ay napahanan ya karawakan kalabayan lawini tamo hên namwangan tamoy Kautuhan. Haka ya pamanyag tamon habayto, ay namidayo kantamo kan Apo Namalyari hên parusaan hên ayn angga. ⁶Noa, amêhên, gawan nakalamo kitamina ha kamatsan ni Apo Jesu-Cristo, ay ayn kitamina ha aypa hên habaytoy Kautuhan. Kabay mahiglay nay pamaghuyo tamo kan Apo Namalyari, gawan ha bayoy pamimiyay tamo ha pamanawop hên Espiritu na, alwan nanad hên haton napilitan kitamo hên humonol ha Kautuhan.

Gawan ha Kautuhan ay mamwangan tamo no hinoy kasalanan

⁷Êndat lan kaatag ya Kautuhan ay pinangubatan hên kasalanan. Noa, hên ayn pon Kautuhan, ay main nanan kasalanan. No ayn Kautuhan, ay a ko dayi namwangan ya kasalanan awud ya andaygên ko. Ta alimbawa, no ayn utoh ya bawal hên mag-in maridya, ay a ko dayin muwang ya kasalanan ya habayto. ⁸Mana kinan makasalanan kabay hên namwangan ko ya bawal awud ha Kautuhan ya mag-in maridya, ay pinukaw hên kasalanan ya atsi kangko, ya kalabayan kon manyag hên hinon karidyaan. Ta no ayn Kautuhan, ay a tamo mamwangan ya ampanyag kitamon kasalanan. ⁹Nahawang ya ihip ko hên hato hên a ko angkaintindihan ya laman hên Kautuhan. Noa, hên naintindihan kina, ay bigla kon namwangan ya ampanyag ako awud hên kasalanan. ¹⁰Bayro

kon namwangan ya nidayo ko awud kan Apo Namalyari. Ya Kautuhan ay indin ta êmên itoro ya dann ya palako ha biyay ya ayn angga. Noa, gawan a ko hinumonol ha Kautuhan, ay migtan ako dayi ha kamatsan hên midayo kan Apo Namalyari, hên parusaan hên ayn angga. ¹¹Ya kalabayan kon manyag kasalanan ay nanloko kangko, ta êndat ko ya magkamain akon biyay ya ayn angga ha pamanhumonol ko ha Kautuhan. Noa, ha kaptêgan, ay a ko awud anhumonol ha Kautuhan, kabay nidayo ko kan Apo Namalyari hên parusaan hên ayn angga.

¹²Kabay, banal ya Kautuhan, haka ya balang utoh ay usto haka mangêd ta ubat hila kan Apo Namalyari. ¹³Kayno êndat lan kaatag ya Kautuhan ya namigtan dayi kangko ha kamatsan, hên nidayo kan Apo Namalyari. Taganán alwan Kautuhan ya namigtan dayi kangko ha kamatsan hên nidayo kan Apo Namalyari, hên parusaan hên ayn angga. Noa, gawan ha kasalanan, ay nagêtan ako dayi ha kamatsan, gawan ha a ko hinumonol ha Kautuhan. Tinalagá ni Apo Namalyari ya main Kautuhan, ta êmên mapaptêgan no ay-êmên karawak ya kasalanan.

A tamo madyag ya kahampatan ya labay tamon daygên

¹⁴Muwang tamo ya mangêd ya Kautuhan gawan ubat hila ha Espiritu ni Apo Namalyari. Noa, hiko etaman, ay tawo kon bêngat ya makasalanan. Nanad akon inhaliw hên nag-in ipoh hên kasalanan. ¹⁵A ko angkaintindihan ya sarili ko. Ta a ko madyag ya labay kon daygên. Ta hatoy a ko labay daygên, ay habayto ya andaygên ko. ¹⁶Kabay ha a ko labay hên manyag hên karawakan ya andaygên ko, ay habaytoy ampamaptêg ya an-uyunên ko ya mangêd ya habaytoy Kautuhan. ¹⁷Kabay alwan hiko ya ampanyag hên habaytoy karawakan gawan ha kalabayan ko, noa, gawan ha nangarawak ya kalabayan hên lawini ko hên manyag kasalanan. ¹⁸Gawan muwang ko ya ayn pêrad man kangêran ya ubat ha kalabayan lawini ko hên manyag kasalanan, ta agyan labay kon manyag kangêran, ay a ko madyag ya habayto. ¹⁹Ta a ko ampanyag hên kangêran ya labay kon daygên, haka ya karawakan ya a ko labay daygên, ay habayto ya andaygên ko. ²⁰No ihundo koy pamanyag hên a ko labay, ay alwan gawan ha kalabayan ko ya hikoy ampanyag hên habaytoy karawakan, noa, gawan ha kalabayan hên lawini ko hên manyag kasalanan.

²¹Kabay angkaêtpanan ko ha sarili ko, ya agyan labay kon manyag kangêran, maparah akon manyag karawakan. ²²Boon nakêm haka ihip ko, ay anlugurên koy Kautuhan ni Apo Namalyari, ²³noa, muwang kina ya kaatag ya ampamaala ha lawini ko. Yabay ya kasalanan, haka habaytoy kasalanan ay ampanalanghang ha Kautuhan ni Apo Namalyari ya labay kon honolên, kabay ampakadyag akon kasalanan, haka hikoy antalanên hên kasalanan. ²⁴⁻²⁵Kapapaingalo kon taganá! Habaytsi ya

angkalyari kangko. Boon nakêm ko ay labay kon humonol ha Kautuhan ni Apo Namalyari, noa, ya lawini ko ay antalanên hên kasalanan. Hinoy makapiligtas kangko ha kalabayan lawini ko hên manyag kasalanan, ya ampamigtan kangko ha kamatsan, hên midayo kan Apo Namalyari, hên parusaan hên ayn angga?

Halamat kan Apo Namalyari ta gawan ha dinyag ni Panginoon tamon Jesu-Cristo, ay manambut kitamo!

Ya pamimiyay lan ampaakay ha Espiritu ni Apo Namalyari

8 ¹Hikitamoy main pakikimiha kan Apo Jesu-Cristo, ay taganán ahinan lingonên hên parusaan para ha kasalanan tamo. ²Gawan dinyanan kitamon bayoy biyay ya indigalo hên Espiritu ni Apo Namalyari, haka gawan ha pamamaala na ha biyay tamo, ay ayn kitamina ha aypa hên kapangyarihan hên kasalanan tamo, ya mamigtan dayi kantamo ha kamatsan, hên midayo kan Apo Namalyari, hên parusaan hên ayn angga. ³Ya Kautuhan ay a makapialíh kantamo ha lokop hên kapangyarihan hên kasalanan tamo, gawan tawo kitamon bat ya a ampakahonol ha Kautuhan. Noa, dinyag ni Apo Namalyari ya a madyag hên Kautuhan. In-utoh nay kamiha-mihaan nan Anak ya nag-in tawo, ta êmên hiyay parusaan para ha kasalanan tamo. Ha êmbayro ay inalíh ni Apo Namalyari ya kapangyarihan hên kasalanan, ya nanalan ha lawini tamo. ⁴Dinyag ni Apo Namalyari ya habayto, ta êmên hikitamo ya ampaakay ha Espiritu na, haka a anhumonol ha kalabayan hên lawini tamo hên manyag kasalanan, ay main kapangyarihan hên manonol ha Kautuhan.

⁵⁻⁶Ta hilay mapanyag kalabayan lan lawini la hên manyag kasalanan, ay bayron bat nakapêptêng ya kaihipan la, kabay migtan hila ha kamatsan hên midayo kan Apo Namalyari, hên parusaan hên ayn angga. Noa, hilay mapanyag kalabayan hên Espiritu ni Apo Namalyari, ay nakapêptêng ya kaihipan la kana, kabay mag-in mapatêkbêk ya kaihipan la, haka madyanan hilan biyay ya ayn angga. ⁷Gawan hilay nakapêptêng ya kaihipan ha kalabayan lawini la hên manyag kasalanan, ay anhumalanghang kan Apo Namalyari. A la anhonolên ya Kautuhan ni Apo Namalyari, ta ha kaptêgan, ay a la mahonol ya habayto. ⁸Hilay anhumonol ha kalabayan lan lawini la hên manyag kasalanan, ay a ampakapahigla kan Apo Namalyari.

⁹Noa, hikaw etaman, ay ampaiddi kamoyu ya Espiritu ni Apo Namalyari, haka hiyay nay anhonolên yo, alway nan kalabayan lawini yo hên manyag kasalanan. Pakaihipên yo, ya hilay a ampaiddyanan hên Espiritu ni Apo Namalyari, ay alwa pon kan Apo Jesu-Cristo. ¹⁰Noa, no ampaiddi ya kamoyu hi Apo Jesu-Cristo, matsi man ya lawini yo, gawan ha kasalanan, ay mabiyay ya espiritu yo ha langit gawan intad na kaw

ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan. ¹¹Miha pon, ya Espiritu ni Apo Namalyari, ay namabiyay oman kan Apo Jesu-Cristo, kabay no ampaidi ya kamoyu ya Espiritu na, ay lano, habaytoy Espiritu ya mamabiyay kamoyun oman.

¹²Kabay patêl ha Panginoon, main kitamon utang ya nakêm hên honolên ya Espiritu ni Apo Namalyari, haka alway nan kalabayan lawini tamo hên manyag kasalanan. ¹³Ta no anhonolên yo pon ya kalabayan hên lawini yo hên manyag kasalanan, ay migtan kaw ha kamatsan hên midayo kan Apo Namalyari, hên parusaan hên ayn angga. Noa, madyanan kaw hên biyay ya ayn angga, no ha kapangyarihan nan Espiritu ni Apo Namalyari, ay talibatokan yoy kalabayan yo hên manyag kasalanan. ¹⁴Ta hilay paakay ha Espiritu ni Apo Namalyari ay yabay ya maának ni Apo Namalyari. ¹⁵Ta gawan ha Espiritu ni Apo Namalyari, ya indigalo ni Apo Namalyari kantamo, ay hikitamoy dinyag maának ni Apo Namalyari. A na kitamo dinyag ipoh ya malimon maparusaan ya nanad mana tamon pamimiyay. Noa, ha kapangyarihan nan Espiritu ni Apo Namalyari, ay mabaêg tamo yay nan Tatang hi Apo Namalyari. ¹⁶Haka ya Espiritu ni Apo Namalyari ya ampamaptêg hên kalamo hên nakêm tamo, ya hikitamoy ay maának nay na ni Apo Namalyari. ¹⁷Haka gawan maának na kitamina, ay tanggapên tamo ya in-il-an na para kantamo hên kalamo ni Apo Jesu-Cristo. Ta no têêhên tamoy pamairap^p gawan ha paniwala tamo kan Apo Jesu-Cristo, hên nanad ha pamakiatag tamo hên hiyay nagdusa, ay mamaala kitamo etaman hên kalamo na ha langit.

Ya pamangênggan ha pamamaala hên kalamo ni Apo Jesu-Cristo

¹⁸No an-ihipên koy kairapan ya angkatanam tamo di ha luta, ay taganán tampol tamon liwaan ya habayto, gawan lano ay mamaala kitamo hên kalamo ni Apo Jesu-Cristo ha langit hên ayn angga. ¹⁹Alwan bat hikitamoy noa, ya kaganawan ya dinyag ni Apo Namalyari, ay labay-labay hên tampol nay na dayin ipamwang no hino hilay mantêg nan maának. ²⁰Ta inalíh na pon ni Apo Namalyari ya alagá hên dinyag na. A la labay hên parusaan hilan êmbayro, noa, habaytoy tinalagá na. Êmbayro man, ay main hilan maênggan, ²¹gawan tinalagá ni Apo Namalyari ya kaganawan ya dinyag na, ay mibuhan ha kapangyarihan hên kamatsan, haka milamo ha maának na lano hên bayoên, boy dyanan hên kahampatan ya ayn kapantag. ²²Muwang tamo ya paubat hên haton lagi, ay ampan-agul ya kaganawan dinyag, hên nanad ha babayi ya angkairapan ha pamanganak. ²³Alwan bat hilay habaytoy kaatag ya dinyag ya angkairapan, noa, hikitamoy êt, ya pinaigan hên Espiritu ni Apo Namalyari, ya unan indigalo ni Apo Namalyari kantamon ampaniwala.

Ya kaihipan tamo ay nanad ampan-agul êt ha pamangênggan tamo ha pamipamwang ni Apo Namalyari ya hikitamoy mantêg nan maának, ya hagilyan lano ya lawini hên panlangit ya ahina matsi. ²⁴Gawan habaytoy an-êngganan tamo paubat hên naligtas kitamo. Ta no natupad ya habayto, ay yarin êngganan tamo ya pon! Ayn ampangênggan ha natupad. ²⁵Noa, gawan a pon natupad ya an-êngganan tamo, ay ampangênggan kitamo hên main pamagtêéh.

²⁶Alwan bat ha sigurado tamo ya maêngganan tamo ya habayto, noa, ya Espiritu ni Apo Namalyari ay ampanawop kantamo etaman ha pamanalangin tamo, gawan a tamo muwang, no ay-êmên, haka no hino ya dapat tamon ihalangin. Kabay hiyay ampakihabi kan Apo Namalyari para kantamo hên main pamanguyámêh, ya a makwan habtan. ²⁷Hi Apo Namalyari etaman, ya ampakamwang hên laman nakêm, ay muwang na etaman ya an-iabot kana hên Espiritu na, ya ampakihabi kan Apo Namalyari para kantamo, ya pinili na hên mag-in kana, ta habaytoy ayon ha kalabayan na.

²⁸Muwang tamo ya balang angkalyari kantamo ay mag-in ha ikakangêd tamon ampanlugud kana, ya pinili na ha pamanhumonol ha tinalagá na. ²⁹Hên haton lagi, hên bayo na dinyag ya luta, ay muwang nay na ni Apo Namalyari no hinoy mag-in maának na, haka pinili na hila hên humonol ha pamimiyay hên Anak na, ya hi Apo Jesu-Cristo. Ha êmbayro ay hi Apo Jesu-Cristo ya mag-in pinakakabaya tamon kal-atan mipapatêl. ³⁰Haka hikitamoy pinili na hên mag-in nanad kan Apo Jesu-Cristo, ay hinagyat na hên humonol kana. Intad na kitamo êt hên ayn kasalanan, haka lano ay makapakiatag kitamo ha pamamaala ni Apo Jesu-Cristo.

Ya pamanlugud ni Apo Namalyari kantamo gawan kan Apo Jesu-Cristo

³¹Kabay mahabi tamo, ya gawan gampian na kitamo ni Apo Namalyari, ay taganán ayn makahambut kantamo! ³²A na in-imot ya kamiha-mihaan nan Anak, ya hi Apo Jesu-Cristo, ta in-utoh nan matsi ha ikakangêd tamon balang miha. No dinyag ni Apo Namalyari ya habayto, yarin a na idin kantamo ya kaganawan kailangan tamo! ³³Yarin main makapayhumbung hên kasalanan tamo kan Apo Namalyari, ya namili kantamo, haka namitad kantamon ayn kasalanan! ³⁴Ayn taganán makapaghabi ya dapat kitamon parusaan ha impiyerno, gawan hi Apo Jesu-Cristo mismo ya natsi para kantamo! Biniyay yan oman, haka atsi yay na hên ampamaala ha dapit panabtab ni Apo Namalyari, hên ampakihabi kan Apo Namalyari ha ikakangêd tamo. ³⁵Ayn taganán makapihiyay kantamo ha pamanlugud ni Apo Jesu-Cristo! Agyan malatngan kitamo hên kairapan, kapahiran nakêm, pamairap kantamo hên kapareho tamo gawan ha paniwala tamo, hadyay lonoh,

ayn maitakop, hinoman ya kapapotog, o patsên la kitamo man, ay ayn taganán makapihiyay kantamo ha pamanlugud ni Apo Jesu-Cristo. ³⁶Ya êmbayroy kairapan ay nanad ha impahulat ni Apo Namalyari, ya wanan hulat,

“Gawan ha paniwala naên kamo, Panginoon, ay labay la kay patsên hên boon allo.

Nanad kay hên tupa ya maranin patsên.”^q

³⁷No maranasan tamo man ya êmbayroy kairapan, ay taganán ubuhên tamon hambutên ya habayto, gawan kan Apo Jesu-Cristo ya ampanlugud kantamo. ³⁸Angkasigurado ko ya matsi kitamo man, o mabiyay kitamo pon, ay matanam tamoy pamanlugud na. Ayn makapihiyay kantamo ha pamanlugud ni Apo Jesu-Cristo, anghel man, o hilay nangarawak ya a angkahêlêk, o hinon kapangyarihan, o hinon angkalyari amêhên, o ya a êt nalyari, ya lumatêng, ³⁹o hinon atsi bayro ha tag-ay o bayri ha aypa, o hinoman pon ya a inungkat, ay taganán ayn makapihiyay kantamo ha pamanlugud ni Apo Namalyari, ya angkatanam tamo gawan kan Panginoon tamon Jesu-Cristo.

Makatoynungan hi Apo Namalyari hên mangingalo ha labay na

9 ¹Main akon labay ipamwang kamoyu ya tungkol ha kapareho kon Israelita ya taganán pêtêg. Muwang koy pêtêg ya habaytsi gawan ha pakikimiha ko kan Apo Jesu-Cristo, haka malinis ya konsinsya ko gawan ha Espiritu ni Apo Namalyari ya ampamaala ha nakêm ko. ²Hadyay kalungkutan ko haka ampamalagêhbêg ya nakêm ko, ³ta kal-atan kanlan kapareho kon Israelita ay a pon ampaniwala ya hi Apo Jesu-Cristo ay hiyay Mámiligtas ya an-êngganan la. No malyari dayi, ay hiko tanay parusaan ha impiyerno miligtas hila tana dayi. ⁴Ta hila ay kapareho kon Israelita, ya dinyanan karapatan ni Apo Namalyari hên mag-in maának na. Impahlêk na kanla ya panga-Diyos na. Mangêd ya nakipagkahundoan ya kanla. Indin na kanla ya pangako na ya ingalwan na hila, haka mal-at pon ya pangako, haka ya Kautuhan. Intoro na kanla ya pêtêg ya pamagsimba. ⁵Ya ninuno naên ay anggalangên hên paubat hên haton lagi, haka ya Mesias, ya Mámiligtas ya hi Apo Jesu-Cristo ay nangubat kanla hên hiyay nag-in tawo. Hiya hi Apo Namalyari ya ampamaala ha hinon atsi ha langit haka ha luta. Puriên ya hên ayn-angga. Amen.

⁶A ko anhabiên ya a natupad ya impangako ni Apo Namalyari kanlan kapareho kon Israelita gawan ha kal-atan la, ya a ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo, ta main Israelita ya alwan taganán maának ni Apo Namalyari. ⁷Haka miha pon, ya intad ni Apo Namalyari hên mantêg kaapo-apoan ni apo Abraham ay hilan bat ya kaapo-apoan nan anak

^q 8:36 Awit 44:22

na, ya hi Isaac, ta wani Apo Namalyari kan apo Abraham, “Ya itad mon kaapo-apoan mo, ya impangako ko kamo, ay hilay habayton bat ya mangubat kan Isaac.”^r ⁸Ya labay habiên, ay a nan ubuhên ni Apo Namalyari hên itad maának na ya mag-in kaapo-apoan ni apo Abraham, noa, hilay haton bêngat ya mangubat kan Isaac, ya impangako. ⁹Ta habaytsi ya impangako ni Apo Namalyari kan apo Abraham, ya wana, “Mag-orong ako di ha mihay taon. Ha pag-orong ko ay manganak hên lalaki ya ahawa mo, ya hi Sara.”^s

¹⁰Alwan bêngat habaytoy hinabi ni Apo Namalyari kan apo Abraham, ya ampamipahlêk no ay-êmên yan ampamili hi Apo Namalyari. Ta main êt êmbayro ya nalyari kanlan kambal ya hi Jacob haka hi Esau, ya anak ni Isaac kan Rebecca. ¹¹⁻¹²Gawan bayo hilan in-anak ya kambal haka bayo hila nakadyag hên kangêran o karawakan, ay impamwang nay na ni Apo Namalyari ya tinalagá na, ta êmên mamwangan ya pinili na kanlan lowa, ay alwan gawan ha dinyag la, noa, gawan antuparên nay tinalagá na, ta hinabi na kan Rebecca, ya wana, “Ya unan umawah kanlan lowa ay maghuyo ha humonol kana.”^t ¹³Êmbayro êt ya labay habiên hên impahulul ni Apo Namalyari, ya wana, “Hi Jacob ay nilugud ko, noa, hi Esau ay a ko labay.”^u

¹⁴Kayno main maghabi ya main yan anggampian hi Apo Namalyari. Taganán a la dapat habiên ya habayto! ¹⁵Gawan main yan katoynungan hên manyag habayto, ta wana kan apo Moises, “Angkaingalo ko ha labay kon kaingalwan.”^v ¹⁶Kabay muwang tamo ya pamamili ni Apo Namalyari hên mag-in maának na, ay alwan pamanhumonol ha kalabayan tawo, o gawan ha dyag la, noa, gawan ingalo na. ¹⁷Ihipên tamo ya Kahulatan ya impahulul ni Apo Namalyari, no hinoy nakahulul bayro ya hinabi ni Apo Namalyari kan Faraon, ya ari ha Egipto hên haton lagi, “Dinyag katan ari ta êmên ipahlêk ya kapangyarihan ko kamo, haka ta êmên mamwangan ha boon luta ya langan ko.”^w ¹⁸Kabay muwang tamo ya angkaingalwan na, ay hatoy labay nan kaingalwan. Haka pakdêyên nay ulo lan hatoy labay nan pakdêyên ya ulo.

Parusaan ni Apo Namalyari ya dapat nan parusaan

¹⁹Kayno main kamoyu ya mangotáng hên êmên di, “No êmbayro, ay awta anhêhêên ni Apo Namalyari ya tawo ha pamanyag kasalanan? Hinoy makahalanghang ha tinalagá na?” ²⁰Ya mahabi ko etaman, ay tawo kan bêngat. Ayn kan katoynungan hên mangotáng kan Apo Namalyari hên êmbayro. Yarin main korên ya mangotáng ha nanyag kana, “Awta dinyag mo kon êmên di?” ²¹Atsi kanan manyag korên no

^r 9:7 Genesis 21:12 ^s 9:9 Genesis 18:10, 14 ^t 9:11-12 Genesis 25:23

^u 9:13 Malakias 1:2-3 ^v 9:15 Exodo 33:19 ^w 9:17 Exodo 9:16

hinoy daygên na. Bayro ha naorit ya luta ya gamitên na, ay malyari yan manyag hên pan-allo-allo hên gamitên o ya pambisitan bat, atsi kana ya habayto.

²²Êmbayro êt kan Apo Namalyari. Main yan katoynungan hên manyag no hinoy labay na. No labay nan ipahlêk ya huluk na haka ya kapangyarihan na hên parusaan hilay mapanyag karawakan, ay atsi kana. Noa, pinagtêêhan na hila pon, ²³ta êmên maipahlêk ya panga-Diyos na kanlan an-ingalwan na, ya in-il-an na hên mag-in kalamo na ha langit. ²⁴Kalamo kitamo bayro ha an-ingalwan na ya pinili na, haka alwan bat hikay ya Israelita, noa, hikaw êt ya alwan Israelita. ²⁵Habayto ay nanad ha impahulat na kan apo Oseas,

“Hilay a ko pinili, ay itad kon pinili ko, haka hilay a ko nilugud, ay lugurên ko.

²⁶Bayro ha logal ya pinaghabian ko kanla ya alwa hilan maának ko, ay baêgên hilay nan maának ni Apo Namalyari, ya angkabiyay hên angga-angga.”^x

²⁷Habaytsi etaman ya impamwang ni Propeta Isaias ya tungkol ha Israelita, ya wana,

“Mag-in hila man hên kalakê hên balah ha laylay hên dagat, ay u-ungnon bêngat kanla ya miligtas.

²⁸Ta bigla nan ubuhên hên parusaan ni Apo Namalyari ya dapat nan parusaan di ha luta.”^y

²⁹Wana pon êt ni Propeta Isaias,

“Ha ingalo hên Panginoon ya makapangyarihan, ay namitagan yan ungnò kannaên hên Israelita.

No a na dayin dinyag ya habayto, ay nag-in kitamina dayin nanad kanlan taga-Sodoma, haka taga-Gomorra ya inubuh hên pinatsi.”^z

Hilay Israelita ay a naniwala ya hi Apo Jesus, ay yabay ya Mesias, ya Cristo ya impangako

³⁰Habaytsi tanay kabooan hên labay kon habiên. Hilay alwan Israelita, ya a pinakikwanan hên mag-in ayn kasalanan ha hêlêk ni Apo Namalyari, ay intad nan ayn kasalanan, gawan ha paniwala la kan Apo Jesu-Cristo. ³¹Noa, hilay Israelita ya pinakikwanan hên mag-in ayn kasalanan ha hêlêk ni Apo Namalyari ha pamanhumonol la ha Kautuhan ni apo Moises, ay a awud nag-in ayn kasalanan. ³²A hila nag-in êmbayro, gawan êndat lan mag-in hilan ayn kasalanan ha pamanyag lan kangêran alwan gawan ha paniwala. A hila naniwala kan Apo Jesu-Cristo, ta hiyay nanad ha bato ya pinibátolan la. ³³Habaytoy nanad êt ha nakahulul ya tungkol ha Mesias, ya Cristo,

^x 9:26 Oseas 2:23; 1:10 ^y 9:28 Isaias 10:22-23 ^z 9:29 Isaias 1:9

“Hêlkên yo! Main akon indin ya miha ya nanad bato ha Sion.^a Hiyay pinibátolan la. Noa, hilay maniwala kana ay a mahira ya nakêm.”^b

10 ¹Hikaw ya patêl ko ha Panginoon, boon nakêm, ay labay ko dayin miligtas ya kapareho kon Israelita. Habaytoy panay kon an-ihalangin kan Apo Namalyari. ²Angkapaptêgan ko ya ampatolukên lan maghuyo kana, noa, alwan usto ya pamaghuyo la. ³Gawan matag-ay ya nakêm la, ay a la antanggapên ya an-idigalo ni Apo Namalyari, no ay-êmên na hila dayin itad hên ayn kasalanan, ta êndat la ya itad hilan ayn kasalanan ha pamanhumonol ha Kautuhan. ⁴Noa, gawan kan Apo Jesu-Cristo ay ayn nanan an-itad hên ayn kasalanan ha pamanhumonol ha Kautuhan, ta an-itad ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan ya kaganawan ya ampaniwala kan Cristo.

Ya kaligtasan ay para ha balang miha

⁵Habaytsi ya hinulat ni apo Moises ya tungkol ha mag-in ayn kasalanan ha hêlêk ni Apo Namalyari, gawan ha pamanhumonol ha Kautuhan, ya wanan hulat, “Hilay taganán ampanonol ha balang totoh ay madyanan biyay ya ayn anggaan.”^c ⁶Noa, impahulat êt ni Apo Namalyari ya ampamipamwang kantamo ya gawan bêngat ha paniwala kan Apo Jesu-Cristo, ay an-itad na kitamina ni Apo Namalyari hên nanad ayn kasalanan. Êmên di ya wanan habaytoy hulat, “Paan yon habiên ha nakêm yo, ya kailangan main munik ha langit hên mangalap kan Cristo. ⁷Haka paan yon habiên ha nakêm yo, ya kailangan main tumaoy ha logal lan natsi hên mamabiyay kan Cristo. ⁸Ta atsi kamoyu ya habi ni Apo Namalyari. Atsi ya ha nakêm yo, haka maipamwang yo ya.” Habaytoy habi ni Apo Namalyari ya an-ipamwang naên ya tungkol ha paniwala kan Apo Jesu-Cristo. ⁹Yabay ya no ipamwang yo hi Apo Jesu-Cristo, ya hiyay pinaka-Panginoon, haka ampaniwala kaw hên boon nakêm ya hiyay biniyay oman ni Apo Namalyari, ay miligtas kaw. ¹⁰Gawan boon nakêm kitamon ampaniwala, ay an-itad na kitamo ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan, haka ha pamipamwang tamo ya ampaniwala kitamo kan Apo Jesu-Cristo, ay miligtas kitamo. ¹¹Bayro ha Kahulatan ya impahulat ni Apo Namalyari ay main nakahulat, ya wana, “Noa, hilay ampaniwala kana, ay a mahira ya nakêm.”^d ¹²Ya labay habiên hên habayto, ay parehon bat ha hêlêk ni Apo Namalyari, ya hilay Israelita, haka hilay alwan Israelita. Mimihay Panginoon hên balang miha, haka mahiglay nakêm yan ampam-i ha kaganawan ampakiingalo kana. ¹³Ta impahulat ni Apo Namalyari, ya wanan hulat, “Hinoman ya makiingalo ha Panginoon ay miligtas.”^e

^a 9:33 balayan Jerusalem. ^b 9:33 Isaias 8:14; 28:16 Hêlkên etaman ha 1 Pedro 2:6-8

^c 10:5 Levitico 18:5; Hêlkên yo etaman ha Galacia 3:12 ^d 10:11 Isaias 28:16

^e 10:13 Joel 2:32

¹⁴Noa, ay-êmên hilan makapakiingalo ha Panginoon ya kaatag, no ayn hila pon paniwala kana? Ay-êmên hilan maniwala kana, no a la pon nagilam ya tungkol kana? Haka ay-êmên lan magilaman ya tungkol kana, no ayn mamipamwang kanla hên habayto? ¹⁵Haka ay-êmên magkamain hên māmipamwang no ayn mamiutoh kanla? Ha kaptêgan ay main nanan in-utoh, ta impahulat ni Apo Namalyari, ya wanan hulat, “Ampakapahigla hilay māmipamwang hên mangangêd ya habi!”^f ¹⁶Noa, u-ungnon bat ya naniwala ha Mangêd ya Habi, ta wanan hulat ni Propeta Isaias, “Panginoon, hinoy naniwala ha hinabi naên?”^g ¹⁷Êmbayro man, ya paniwala tamo kan Apo Jesu-Cristo ay nangubat ha pamanggilam hên kaptêgan ya tungkol kana.

¹⁸Yarin a la êt nagilam hên kapareho kon Israelita ya tungkol kan Apo Jesu-Cristo! Taganán nagilam lay na, ta impahulat ni Apo Namalyari, ya wanan hulat,

“Nibahwag ha boon luta ya balita.

Ayn hinon logal ya a naabutan hên habayto.”^h

¹⁹Yarin a la êt naintindihan hên kapareho kon Israelita ya tungkol kan Apo Jesu-Cristo! Siguradon naintindihan lay na, noa, a la pinaniwal-an ya habayto, ta impahulat ni Apo Namalyari kan apo Moises, ya wanan hulat,

“Paimonên kataw kanlan alwan Israelita, haka pahulukên kataw kanlan ayn muwang hên tungkol kangko.”ⁱ

²⁰Ya impahulat ni Apo Namalyari kan Propeta Isaias ay malinaw. Êmên di ya wanan hulat,

“Hilay a nanapol kangko ay hila ya nakahêlêk kangko.

Nagpahlêk ako kanlan a nanapol kangko.”^j

²¹Habaytsi pon ya impahulat ni Apo Namalyari kan Propeta Isaias, ya tungkol ha kapareho kon Israelita,

“Bapan buyot kinan ampanagyat kanla, noa, alwa hilan mahonol, haka nakdêy ya ulo la.”^k

An-ingalwan ni Apo Namalyari hilay Israelita

11 ¹Kayno êndat yon tinalibatokan hila ni Apo Namalyari ya hilay kapareho kon Israelita gawan a hila naniwala! Siguradon ahê! Ta hiko man ay mihay Israelita, haka hi apo Abraham haka hi apo Benjamin ay ninuno ko. ²A na pinaulayan ni Apo Namalyari ya una nan pinili hên hatò. Panêmtêmên yoy balita ni apo Elias^l kan Apo Namalyari hên tungkol ha dinyag lan kapareho nan Israelita, ya nakahulat ha Kahulatan ya impahulat ni Apo Namalyari, ya wana, ³“Panginoon, pinatsi lay

^f 10:15 Isaias 52:7 ^g 10:16 Isaias 53:1 ^h 10:18 Awit 19:4 ⁱ 10:19 Deuteronomio 32:31
^j 10:20 Isaias 65:1 ^k 10:21 Isaias 65:2 ^l 11:2 1 Hari 19

kapareho kon māmipamwang hên an-ipaihip mo kannâen. Inagwat lay pamiulaman hên an-iátang kamo. Mimiha ko tanay natágan haka labay la kon patsên.”⁴ Noa, hinabi kana ni Apo Namalyari, ya wana, “Main pon hên piton libo ya lalaki ya kapareho mo ya impapawa ko ya a ampagsimba kan Baal, ya alwan pêtêg diyos.” Habaytoy hinabi ni Apo Namalyari kan apo Elias.⁵ Êmbayro êt amêhên, main pon ungnoy kapareho kon Israelita ya ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo, ya pinili ni Apo Namalyari, gawan ha ingalo na ya ayn kapantag.⁶ Haka no hikay pinili gawan ha ingalo na, ya ayn kapantag, ay habaytoy alwan gawan ha hinon kangêran dyag naên, noa, gawan bat ha ingalo na, ya ayn kapantag.

⁷Ya labay habiên hên habayto, ay u-ungnon bat ya kapareho kon Israelita ya labay hên mag-in ayn kasalanan, ay pinili hên maniwala kan Apo Jesu-Cristo. Hilay kal-atan ay pinakdêy nay na ya ulo.⁸ Habaytoy nanad ha impahulat ni Apo Namalyari, ya wanan hulat,

“Dinyanan hila ni Apo Namalyari hên kaihipan hên nanad ha kaihipan hên mihay angkabêlêw.

Kabay angga amêhên, ayan main hilan mata, ay a hila ampakahêlêk, haka ayan main hilan têkk, ay a hila ampakagilam.”^m

⁹Haka main yan impahulat hi Apo Namalyari kan Arin David, ya tungkol kanlan ayn paniwala, ya wanan hulat,

“Dayi ya kaluto la, ay mag-in nanad paên ha pamandakêp kanla.

Bigla hila dayin madakêp hên nanad ha manok lalê, o ayop ya minabo ha patsibung ta êmên hila maparusaan.

¹⁰Gumulagê ta dayi ya mata la, ta êmên hila a kahêlêk, haka dayi tumukokoⁿ hila kaban angkabiyay hila, gawan ha kairapan ya angkatanam la.”^o

¹¹Nibatol hilay kapareho kon Israelita, ta a hila naniwala kan Apo Jesu-Cristo. Kayno êndat yon a hilay na miligtas! Alwa, ta main hila pon hên panaon hên miligtas! Gawan ha pamibatol la, ya kasalanan la ya a hila naniwala, ay nadyanan kaligtasan hilay alwan Israelita, kabay mangimon hilay Israelita, gawan labay la etaman hên miligtas.¹² Hadyay ingalo ni Apo Namalyari kanlan alwan Israelita gawan ha kasalanan lan Israelita ya a naniwala. Kabay taganán igit pon bayro ya ingalo na kanla no maniwala hilay nay Israelita.

Ya kaligtasan lan alwan Israelita

¹³Habaytsi etaman ya labay kon habiên kamoyun alwan Israelita. Gawan hikoy in-utoh ni Apo Namalyari hên manoro kamoyu, ay boon

^m 11:8 Deuteronomio 29:4; Isaias 29:10 ⁿ 11:10 bumokót. ^o 11:10 Awit 69:22-23

nakêm kon tuparên ya tungkulan ko, ¹⁴ta êmên hila mangimon hilay kapareho kon Israelita, haka ha êmbayro, ay main ungno kanla ya miligtas. ¹⁵Ta no ya pamaulay kanla, ay nag-in dann ta êmên madyanan kaligtasan hilay alwan Israelita, hên makiúmang kan Apo Namalyari, ay lalon mangêd no maniwala hila kan Apo Jesu-Cristo ya hilay kapareho kon Israelita, ta nanad bayton nabiyay oman ya natsi.

¹⁶Ya ninuno naên hên Israelita ay maialimbawa ha duman ya imparaêp kan Apo Namalyari. Haka hikay, ay maialimbawa ha kaganawan ya nagapah, ya kan Apo Namalyari etaman. Ya ninuno naên hên Israelita, ay maialimbawa etaman ha yamot hên mihay kayo. Haka hikay, ay maialimbawa ha hanga. No kan Apo Namalyari ya yamot, ay kana ya anggan hanga. ¹⁷Main kapareho kon Israelita ya nanad hanga hên mantêg kayon olibo, ya pinutoh gawan a hila naniwala kan Apo Jesu-Cristo, haka hikaw ya alwan Israelita, ay nanad hanga hên olibo ya bat tinumubo ha lalê, ya pinutoh, haka intumpang ha pinamutohan hên hanga hên mantêg olibo. ¹⁸Kabay paan yon musmusên hilay nanad hanga ya pinutoh, haka paan kaw maglambung, ta alwan hikaw ya ampamabiyay ha yamot, noa, ya yamot ay ampamabiyay kamoyu.

¹⁹Kayno main kamoyun maghabin êmên di, “Mangêd kay ya alwan Israelita, ta main pinutoh, ta êmên kay mihagili kanla.” ²⁰Pêtêg ya main pinutoh, ta êmên kaw mihagili kanla. Noa, pinutoh hila gawan a hila naniwala, haka inhagili kaw kanla gawan ha paniwala yo. Kabay paan kaw mangihip ya mangêd kaw kanla, paan kaw magmahlay, haka kaillag kaw, ²¹ta no a na ampahayangan ni Apo Namalyari ya mantêg hanga, ay yarin pahayangan na kaw, ya intumpang bat! ²²Bayri tamon mahêlêk no ay-êmên yan mangingalo, haka no ay-êmên yan mamarusa. Pinarusaan na hilay a naniwala, noa, an-ingalwan na kaw no ihundo yoy paniwala yo. Noa, no a yo ihundo ya paniwala yo kanan ampangingalo kamoyu, ay potohên na kaw. ²³Hila man ya kapareho kon Israelita ay maitumpang, no a la ipalêkpêk ya kagdêyan ulo la hên a maniwala, ta main yan kapangyarihan hi Apo Namalyari hên itumpang hilan oman. ²⁴No hikaw ya alwan Israelita, ya nanad hanga hên olibo ya bat tinumubo ha lalê ya pinutoh, ay naitumpang ni Apo Namalyari ha pinamutohan hên hanga hên mantêg olibo, ay taganán maitumpang nan oman ya mantêg hanga ha ubatan la.

Ya ingalo ni Apo Namalyari kanlan Israelita

²⁵Patêl ko ha Panginoon, main ako pon hên ipamwang kamoyu ya a pon impamwang hên hatò, ta êmên a kaw mangihip ya mangêd kaw kanlan kapareho kon Israelita. Ya kagdêyan ulo la hên a maniwala hên hilay kapareho kon Israelita, ay angga ha a maboo ya bilang lan alwan Israelita ya miligtas. ²⁶Pangayarin habayto ay miligtas ya kaganawan

kapareho kon Israelita hên nanad ha impahulat ni Apo Namalyari, ya wanan hulat,

“Ya Mámiligtas ay lumatêng hên ubat ha Sion, alihên nay karawakan lan kaapo-apoan ni apo Jacob.

27 Haka habaytoy pamanupad kon kahundoan ko kanla hên hatô, ya alihên koy kasalanan la.”^p

28 Gawan ha a la tinanggap ya Mangêd ya Habi, hilay Israelita, ay hilay nag-in kapatsi ni Apo Namalyari, haka habaytoy nag-in ikakangêd yon alwan Israelita. Noa, anlugurên na hila pon êt, ta gawan hilay pinili na hên hatô, haka gawan ha impangako na ha ninuno la. 29 Ta a ampangoman ya ingalo na, haka ya tinalagá na kanlan pinili na.

30 Hikaw ya alwan Israelita, ay a kaw pon hinumonol kana hên hatô, noa, naingalwan kaw na, gawan ha a pamanhumonol lan Israelita. 31 A hila pon ampanonol kana, noa, lano mapakinabangnan la etaman ya ingalo ni Apo Namalyari nanad ha napakinabangnan yo ya ingalo na kamoyu.

32 Pinaulayan na ya balang miha hên mag-in ipoh ha pamanalanghang, ta êmên na hila maingalwan.

Puriên hi Apo Namalyari

33 Ayn kapantag ya ingalo ni Apo Namalyari! Ayn anggaan ya kagalingan haka kamwangan na! Ayn ampakaintindi ha hinon tinalagá na, haka no ay-ê mên nan tuparên ya habayto! 34 Ta ê mên ya di ya impahulat ni Apo Namalyari, ya wanan hulat,

“Ayn hinoman ya makamwang hên kaihipan ni Apo Namalyari. Haka ayn hinoman ya makapayo kana.”^q

35 “Ayn hinoman ya nakapam-i kan Apo Namalyari, ta ê mên hila main maêngganan kana ta ya kaganawan ay ubat kana.”^r

36 Gawan hiyay nanyag hên kaganawan, haka hiyay ampamaala bayro. Puriên ya hên ayn angga! Amen.

Ya bayoy biyay lan main pakikimiha kan Apo Jesu-Cristo

12 1 Patêl ko ha Panginooon, gawan ha hadyay ingalo ni Apo Namalyari kantamo, ay ampakihabi ko kamoyu ya idin yoy boon biyay boy nakêm yo kan Apo Namalyari hên nanad átang, ya angkabiyay, ya banal, haka ya an-ikahigla kana. Habaytoy hêpat ya pamagsimba kana. 2 Paan kaw pagtan kanlan a ampagpalokop kana, noa, paulayan yon bayoên na ya kaihipan yo, ta ha êmbayro ay mag-in bayo ya pamimiyay yo. Mamwangan yoy kalabayan na haka umayon kaw bayro,

^p 11:27 Isaias 59:20-21; Jeremias 31:31, 34 ^q 11:34 Isaias 40:13; 1 Corinto 2:16

^r 11:35 Job 41:11

ta êmên yo madyag ya mangêd, haka ya ikahigla na, haka ya taganán usto.

³Gawan ha tungkulan hên apostol ya indin ni Apo Namalyari kangko, ay an-aralan kataw ya paan kaw magmahlay, noa, dapat kaw mag-in manakêm no an-ihipên yoy galing, ya indin kamoyu ni Apo Namalyari, gawan ha paniwala yo kan Apo Jesu-Cristo. ⁴Ya lawini tamo ay kabooan hên ulo, mata, bitsih, haka mal-at pon ya pinilalamo, haka alwan parepareho ya andaygên lan habaytoy pinilalamo. ⁵Êmbayro etaman ya hikitamoy ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo, agyan mal-at kitamo, ay maialimbawa kitamo ha mimihay lawini, gawan ha pakikimiha tamo kan Apo Jesu-Cristo, haka ampihahawop kitamo. ⁶Ya balang miha kantamo, ay dinyanan ni Apo Namalyari hên galing ya dapat tamon gamitên. No indin kantamo ya galing hên mamipamwang hên an-ipaihip na kantamo, ay ipamwang tamo ya habayto ha pamanhumonol ha paniwala tamo kana. ⁷No indin kantamo ya galing hên manawop ha kapareho, ay dapat pêtêg ya pamanawop tamo. No indin kantamo ya galing hên manoro, ay dapat magpakahipêg kitamo ha pamanoro tamo. ⁸No indin kantamo ya galing hên mam-in aral, haka mamakhaw nakêm, ay dapat habayto ya daygên tamo. No indin kantamo ya galing hên mam-i, ay dapat mahiglay nakêm tamo hên mam-i. No indin kantamo ya galing hên mamaala, ay magpakahipêg kitamon mamaala. No indin kantamo ya galing hên mangingalo, ay mangingalo kitamo ha kaatag hên main kahiglaan.

⁹Dapat mag-in pêtêg ya pamanlugud tamo. Dapat kahêmêkan tamoy karawakan. Dapat panay hên manyag kangêran. ¹⁰Dapat milulugud haka migagalang kitamo. ¹¹Dapat boon nakêm kitamo hên magpakahipêg hên maghuyo ha Panginoon. ¹²Dapat ikahigla tamo ya an-êngganan tamo, dapat tamon têêhên ya kairapan, haka dapat ihundo tamoy pamanalangin kan Apo Namalyari. ¹³Dapat tamon hawpan hilay kapareho tamon pinili na hên mag-in kana ha pangangailangan la, haka dapat mahiglan nakêm tamon pahowênên ha bali tamo ya hilay anlumagay.

¹⁴Dapat tamon ihalangin ya ingalwan hila dayi ni Apo Namalyari ya ampamairap kantamo. Paan tamo hilan ihumpa. ¹⁵Dapat makihigla kitamo kanlan angkahigla, haka makilungkot kitamo kanlan ampaglungkot. ¹⁶Dapat mamiyay kitamo hên main pakikimiha. Paan kitamon mag-in matag-ay ya nakêm, noa, makilamo kitamo kanlan maaypa ya tungkulan. Paan tamon ihipên ya hikitamon bat ya main kamwangan.

¹⁷Paan tamon tumbahan hên narawak ya nanyag karawakan kantamo. Pakikwanan tamon manyag hên kangêran, ta êmên ayn mamintas kantamo. ¹⁸No malyari, ay pakikwanan yon makilamo hên mangêd ha balang miha. ¹⁹Anlugurên kon patêl ha Panginoon, paan kaw manumbah

kanlan ampanyag karawakan kamoyu, ta ipaulay yo tana kan Apo Namalyari ya habayto. Ta main yan impahulat hi Apo Namalyari, ya wanan hulat,

“Hiko ya Panginoon yo ya manumbah kanlan manyag karawakan kamoyu.”^s

²⁰Alwan bat habayto, noa, dapat tamo etaman hên honolên ya habaytsi ya impahulat ni Apo Namalyari, ya wanan hulat,

“No angkablay lonoh ya kapatsi yo, ay pakanên yo ya, haka no kainêm ya, ay painêmên yo ya. Ha pamakan haka pamainêm yo kana, ay mipakarêng-êy ya haka maghêhê ya.”^t

²¹Manambut kitamo no tumbahan tamon kangêran ya ampanyag karawakan kantamo.

Dapat palokop kanlan ampamaala ha gobyerno

13 ¹Ya balang miha kantamo ay dapat palokop kanlan ampamaala ha gobyerno, ta ya balang tungkulan hên mamaala ay ubat kan Apo Namalyari, haka hilay ampamaala ay pinili na. ²Kabay hilay anhumalanghang kanlan ampamaala, ay anhumalanghang kanlan pinili ni Apo Namalyari, haka parusaan hila. ³Hilay ampamaala ay dapat kalimwan hên mapanyag karawakan. Hilay mapanyag kangêran ay ayn ikalimo kanlan ampamaala. Kabay no labay tamon a malimo kanlan ampamaala, ay magpakadyag kitamon kangêran, ta êmên la kitamon dayêwên hên ampamaala kantamo. ⁴Hilay ampamaala ay dinyanan ni Apo Namalyari hên tungkulan la ha ikakangêd tamo. Noa, no manyag kitamon karawakan, ay dapat kitamon malimo kanla, ta main hilan katoynungan hên mamarusa kanlan mapanyag karawakan. ⁵Kabay dapat kitamon palokop kanla, alwan bat ha malimo kitamon parusaan, noa, gawan muwang tamo ya usto haka alwan usto.

⁶Ampamayad kitamon buwih gawan muwang tamo ya hêpat ya habayto, ta hilay ampamaala, ya dinyanan tungkulan ni Apo Namalyari, ay angkumagal ha ikakangêd tamo. ⁷Dapat tamon bayaran hên main pamanggalang ya hinon buwih ya hingilên lan ampamaala kantamo. Dapat tamo hilan galangên ya hilay ampamaala kantamo.

Dapat manlugud ha kapareho

⁸No main kitamon utang, ay dapat tampol tamo hên bayaran ya habayto. Noa, ya utang nakêm tamon manlugud ha kapareho tamo, ay dapat ayn angga. Hilay ampanlugud ha kapareho la ay anhumonol ha Kautuhan ni Apo Namalyari. ⁹Habaytoy Kautuhan, nanad ha, “Paan mamabayi o makilalaki, paan mamatsin kapareho, paan manakaw, paan

^s 12:19 Deuteronomio 32:35 ^t 12:20 Kawikaan 25:21-22

bat maridya,” haka ya kaatag ya Kautuhan, ay angkaboo ha mimihay utoh, “Lugurên moy kapareho mo hên nanad ha pamanlugud mo ha sarili mo.” ¹⁰Ta no anlugurên tamoy kapareho tamo, ay a tamo hilan ampanyagan karawakan, haka anhonolên tamo bayto ya kabooan hên Kautuhan.

¹¹Dapat tamon daygên ya habayto, ta no ialimbawa tamo ya hata panaon ha angkawatah, ay mahabi ko ya nilumatêng ya oras êmên mimata, ta ya pamiligtas ni Apo Jesu-Cristo kantamo ha karawakan hên hata luta, ay marani yana. Marani ya amêhên kanan una kitamon naniwala. ¹²Nanad kariglêman yabi ya karawakan bayri ha luta, noa, amêhên ay nanad angkawatah. Kabay itêgên tamoy pamanyag karawakan, haka boon nakêm kitamon manyag kangêran, ta habaytoy nanad ha an-ihulod tamoy kangêran, ya nanad ha pinaka-kalahag pagaw tamo ha pamanlumaban kan Satanas. ¹³Dapat kitamon mamiyay hên malinis, ta atsi kitamina ha hawang. Paan kitamon maglahing, paan makilahingan, paan mamabayi, paan makilalaki, haka paan manyag hên hinon karawakan kalabayan lawini, paan makihubakan haka paan mahêm. ¹⁴Ya dapat tamon daygên ay totoên tamoy pamimiyay ni Panginooon Jesu-Cristo, paan tamon honolên ya kalabayan lawini tamo hên manyag kasalanan.

Paan mihahatol ya patêl ha Panginooon

(1 Corinto 8:1-13; 10:23-33)

14 ¹⁻²No main patêl ha Panginooon, ya alwa pon nananiêh ha paniwala, ya ampag-alangan pon no imbawal ni Apo Namalyari hên mangna hên kêna, ta panay gulay tana ya pangkaên la, ay tanggapên yo hila, haka alwa yo hilan pakihubakan, ampaniwala kaw man ya ayn hinon pamangan ya imbawal ni Apo Namalyari. ³Paan kaw mihahatol hên tungkol bayro, ta pare-pareho kaw tinanggap ni Apo Namalyari. ⁴Ayn kitamon karapatan hên manatol ha nakiamo ha kaatag, haka êmbayro êt, ay ayn kitamon karapatan hên manatol ha kapareho tamon patêl ha Panginooon. Ya Panginooon ay ampamaala kantamo, haka mahawpan na kitamon pare-pareho hên manyag no hinoy usto.

⁵Main kantamon patêl ha Panginooon ya ampaghabi ya main allo, ya taganán in-il-an para magsimba kan Apo Namalyari, haka wanlan kaatag ya hinoman ya allo ay malyarin magsimba. Wangko etaman, ya dapat magsimba kaw ha pamanhumonol yo ha nakêm yo. ⁶Hilay ampagsimba ha hinoman ya allo, ay ampagsimba ha Panginooon. Hilay mangna hên hinon kêna ya an-ipahalamat la pon kan Apo Namalyari, ay gawan ha pamanggalang la ha Panginooon. Haka hilay a ampangna hên hinon kêna, ay gawan êt ha pamanggalang la ha Panginooon, haka ampagpahalamatan la hi Apo Namalyari. ⁷Ta ayn kantamo ya ampamiyay o matsi man ha

ikahigla tamon bat, ⁸ta dapat ha ikahigla hên Panginoon ya pamimiyay haka ya kamatsan tamo. Kabay no angkabiyay kitamo pon o natsi man, ay kana kitamon Panginoon. ⁹Gawan hi Apo Jesu-Cristo ay natsi haka nangoman nabiyay, ta êmên na mag-in Panginoon lan angkabiyay haka Panginoon lan natsi. ¹⁰Kabay paan kitamon mihahatol o mimusmusan, ta lano pare-pareho kitamon umarap ha hukoman ni Apo Namalyari. ¹¹Ta êmên ya di ya impahulat ni Apo Namalyari, ya wanan hulat,

“Hikoy Panginoon yo, ya ampaghabi hên taganán matupad ya habaytsi. Ya balang miha ay mandoko ha arapan kon magsimba kangko hên habiên ya hikoy Diyos.”

¹²Kanan habayto, ay umarap ya balang miha kan Apo Namalyari, ta lingonên kitamo.

Paan manyag hên hinoman ya pangubatan hên pamanyag kasalanan hên kapareho tamo

(1 Corinto 6:12-20; 8:1-13)

¹³Kabay paan kitamon miaatol, haka siguradoên tamo hên a manyag hên hinoman ya pangubatan hên pamanyag kasalanan hên kapareho tamo. ¹⁴Gawan ha pakikimiha ko kan Panginoon Jesu-Cristo, ay taganán muwang ko ya ayn pamangan ya an-ibawal ni Apo Namalyari, noa, no an-ihipên hên kaatag ya main pamangan ya an-ibawal ni Apo Namalyari, ay taganán kasalanan lay na no kaên lay habayto. ¹⁵A kitamo ampanlugud no angkaên tamo ha arapan hên patêl tamo ha Panginoon ya muwang tamoy bawal kana, ta no matukso yan mangan etaman, ay habaytoy makahakit hên nakêm na. Hiya man ay patêl tamo ha Panginoon ya inligtas gawan ha kamatsan ni Apo Jesu-Cristo, kabay paan tamon kaên ya pangubatan pamigtan hên hinoman ha impiyerno. ¹⁶Agyan alwa bawal kantamoy habaytoy pamangan, ay paan tamon kaên, ta êmên ayn makapaghabi ya nanyag kitamon karawakan. ¹⁷Ta ya maalagá ha pamanlokop ni Apo Namalyari, ay alwan pamangan o inêmên, noa, ya pamag-in mahonol kana, haka ya pamikakasundo, haka ya kahiglaan gawan ha kapangyarihan nan Espiritu ni Apo Namalyari. ¹⁸No êmbayro ya pamimiyay tamo ha pamaghuyo kan Apo Jesu-Cristo, ay ikahigla kitamo ni Apo Namalyari, haka galangên la kitamo hên kapareho tamo.

¹⁹Kabay pakikwanan tamon daygên ya pangubatan hên pamikakasundo, haka ya makapataniêh hên paniwala hên balang miha. ²⁰Paan tamon hiraên ya paniwala kan Apo Namalyari ya indin na ha patêl tamo ha Panginoon, gawan bat ha pamangan. Agyan alwan bawal kantamo ya hinon pamangan, ay paan tamon kaên ya pangubatan hên pamanyag kasalanan hên kaatag. ²¹Paan kitamon mangna hên kêna, o minêm alak, o manyag hên hinoman ya pangubatan hên mag-in

kasalanan hên patêl tamo ha Panginoon. ²²Paan tamon ipamwang ha kaatag ya paniwala tamo ya tungkol ha imbawal, haka a imbawal ni Apo Namalyari, ta hiya haka hikitamô bat ya dapat magmuwang hên habayto. Mahigla kitamo, no manyag kitamo hên alwan halanghang ha konsinsya tamo. ²³Noa, no ampag-alangan kitamo no bawal ya hinoman ya pamangan, ay paan kaên ya habayto, ta no kaên tamo ya, ay kasalanan ya habayto gawan halanghang ya ha muwang tamoy mangêd. Hinoman ya andaygên tamo ya halanghang ha muwang tamoy mangêd ay kasalanan.

Dapat manyag hên ikahigla haka ikakangêd hên kapareho

15 ¹Hikitamo ya nananiêh ya paniwala, ay pagtêêhan tamo hilay a pon nananiêh ya paniwala. Paan kitamon manyag bêngat hên ikahigla haka ikakangêd tamo. ²Ya balang miha ay dapat manyag hên ikahigla haka ikakangêd hên kapareho tamo. Dapat tamon daygên ya habayto ta êmên tumaniêh ya paniwala la. ³Hi Apo Jesu-Cristo man, ay a na dinyag ya ikahigla hên sarili na. Minusmus la ya man, ay dinyag nay ikahigla ni Apo Namalyari. Ta nanad hiyay main habi di ha Kahulatan, “Ha pammusmus la kamo, ay hiko ya minusmus la.”^u ⁴Paan yon liwaan ya kakwaan tamon aral, ya kaganawan impahulat ni Apo Namalyari ha Kahulatan hên hatô, ta êmên ha pamagtêêh, haka kahiglaan nakêm ya ubat ha Kahulatan, ay maihundo tamoy pamangênggan tamo ha idigalo na kantamo. ⁵Hi Apo Namalyari ya ampangubatan hên pamagtêêh haka pamahiglan nakêm. Dayi hawpan na kaw hên mamiyay hên main pamikakasundo ha pamanungtung yo ha pamimiyay ni Apo Jesu-Cristo, ⁶ta êmên kaw milalamo hên magpuri kan Apo Namalyari, ya Tatang ni Panginoon tamon Jesu-Cristo.

Ya ingalo ni Apo Namalyari kanlan alwan Israelita

⁷No ay-ê mên na kaw tinanggap ni Panginoon Jesu-Cristo, ay êmbayro êt ya pamananggap yo ha miha ta miha, ta êmên ya mapuri hi Apo Namalyari. ⁸Hên haton lagi, ay nangako hi Apo Namalyari kanlan ninuno naên Israelita, ya mamiutôh yan Mámiligtas, ya Mesias. Ha pamanupad ni Apo Jesu-Cristo bayro ha impangako ni Apo Namalyari, ya mamiutôh yan Mámiligtas, ay namwangan naên ya pêtêg awud hên ampanupad hi Apo Namalyari hên pangako na. ⁹Gawan êt bayro ha pamanupad ni Apo Jesu-Cristo, ay naipahlêk ni Apo Namalyari ya ingalo na kanlan alwan Israelita. Haka gawan bayro ha ingalo na, ay ampagpuri hilay na kana. Habaytoy nakatupad ha impahulat ni Apo Namalyari kan Arin David hên hatô, ya wani Arin David,

^u 15:3 Awit 69:9

- “Puriên kata hên kalamo ko hilay alwan Israelita, haka magkanta kon pamagpuri kamo!”^v
- 10 Inungkat hila êt di ha impahulat ni Apo Namalyari, ya wanan hulat, “Maghigla kaw, ya alwan Israelita hên kalamo yo hilay pinili ni Apo Namalyari!”^w
- 11 Nakahulat êt, ya wana, “Hikaw ya alwan Israelita, puriên yoy Panginoon! Hikaw ya atsi ha kaganawan bansa, ay magpuri kaw ngan kana!”^x
- 12 Êmbayri êt ya impahulat ni Apo Namalyari kan Propeta Isaias, ya tungkol kan Apo Jesu-Cristo, ya wanan hulat, “Lano, ay lumatêng ya mihay kaapo-apoan ni apo Jesse. Hiyay iutoh ni Apo Namalyari hên mamaala kanlan alwan Israelita. Haka taganán muwang la, ya tuparên nay impangako na.”^y
- 13 An-ihalangin kataw ya pahiglaên na dayi ni Apo Namalyari ya nakêm yo, haka dyanan na kaw hên kapatêkbêkan ihip gawan ha paniwala yo kana, ta êmên ha kapangyarihan hên Espiritu na, ay mapahanan pon ya kasiguradoan yo, ya matanggap yoy impangako na.

Ya panoro ni apostol Pablo kanlan alwan Israelita

14 Hikaw ya patêl ko ha Panginoon, angkasigurado ko ya panay mangêd ya andaygên yo. Usto ya angkaintindihan yoy kaptêgan ya ubat kan Apo Namalyari, haka malyari yon toroan ya kapareho yo hên tungkol bayro. 15 Êmbayro man, ay di ha hulat ko ay indiretsa koy kaatag ya toro ko, ta êmên a yo maliwaan ya habayto. Diniretsa kataw, gawan ha indin kangkoy tungkulan ni Apo Namalyari, gawan ha ingalo na ya ayn kapantag, 16 ta êmên ko mapaghuyuan hi Apo Jesu-Cristo hên mamipamwang hên Mangangêd ya Habi ya ubat kan Apo Namalyari kanlan alwan Israelita. Hilay mag-in nanad in-átang kan Apo Namalyari ya an-ikahigla na, gawan dinyag hila hên Espiritu na hên banal. 17 Gawan ha pakikimiha ko kan Apo Jesu-Cristo, ay malyari kon ipagmahlay ya pamaghuyo ko kan Apo Namalyari. 18 Ayn akon kaatag ya maipagmahlay, no alwan ya dinyag ni Apo Jesu-Cristo, ta êmên mahagyat hilay alwan Israelita hên humonol kan Apo Namalyari gawan ha hinabi haka dinyag ko, 19 haka gawan ha makapangyarihan ya kapapaêpapah ya nadyag, gawan ha kapangyarihan nan Espiritu ni Apo Namalyari. Kabay ha ay-irin logal ya pinanoroan ko, paubat ha balayan Jerusalem angga ha probinsyan Ilirico, ay impamwang kina ya Mangêd ya Habi tungkol kan Apo Jesu-Cristo. 20 Mimihan bat ya ampakapakikwanan ko. Yabay ya maipamwang ko ya Mangêd ya Habi kanlan a pon nakagilam hên

^v 15:9 Awit 18:49 ^w 15:10 Deuteronomio 32:43 ^x 15:11 Awit 117:1
^y 15:12 Isaias 11:10

tungkol kan Apo Jesu-Cristo, ta êmên a ko manoro kanlan tinoroan hên kaatag. ²¹Ha panoro ko ay angkatupad ya habaytsi ya impahulat ni Apo Namalyari ha Kahulatan,

“Hilay a pon nakagilam hên tungkol kana, ay makagilam hên tungkol kana,
haka makamulah hên tungkol kana.”^z

Labay ni apostol Pablo hên maniraw ha balayan Roma

²²Gawan habaytoy pamanoro ko ha hino-hinon logal, ay panay angkaabala ya pamaniraw ko bahên. ²³Noa, amêhên ta nayari ya pamanoro ko bayri, haka gawan nabuyot kinan labay-labay hên maniraw kamoyu, ²⁴ay magdann ako bahên kamoyu ha pammako ko ha bansan España. Panga-ubat kon nanugêl bahên, ta napipapahigla kitamina, ay pahawop ako kamoyu ha pamanlumagay ko ha bansan España. ²⁵Noa, amêhên, ay iatêl ko pon ya pera ya ihawop kanlan pinili ni Apo Namalyari hên mag-in kana ha Jerusalem ya kapareho kon Israelita, ²⁶ta hilay patêl ha Panginoon ha probinsyan Macedonia haka Acaya ya alwan Israelita, ay nahiglan nami-tsipon hên alay ya ihawop ha mangairap ya patêl ha Panginoon bayro ha Jerusalem. ²⁷Mahiglay nakêm lan nami-tsipon hên alay gawan ha utang nakêm la kanlan patêl ha Panginoon ha Jerusalem. Gawan napakinabangnan lan alwan Israelita ya Mangêd ya Habi ya ubat kanlan kapareho kon Israelita, ay hêpat ya pamanawop la. ²⁸Kabay no naiatêl kinay habaytoy pera, ay magdann kina bahên kamoyu ha pamanlumagay ko ha España. ²⁹Haka muwang ko ha pamaniraw ko bahên, ay taganán mapakinabangnan tamo ya ayn kapantag ya ingalo ni Apo Jesu-Cristo.

³⁰Patêl ko ha Panginoon, gawan kan Panginoon tamon Jesu-Cristo, haka gawan ha pamanlugud, ya an-inding kantamo hên Espiritu ni Apo Namalyari, ay ampakihabi ko kamoyu ya boon nakêm yo kon ihalangin, ³¹ya illagan ako ni Apo Namalyari kanlan ayn paniwala kan Apo Jesu-Cristo ya atsi ha probinsyan Judea. Haka ipanalangin yo êt ya habaytsi ya pera ya anggêtan ko, ya dayi nakal-an hên tanggapên lan kapareho tamon pinili ni Apo Namalyari hên mag-in kana ha Jerusalem, ³²ta ha êmbayro, no kalabayan ni Apo Namalyari, ay mahigla ya pamanlumatêng ko bahên, haka mapahigla yo ko. ³³An-ihalangin kataw kan Apo Namalyari ya pinangubatan hên kapatêkbêkan ihip, ya panay na kaw lamoan. Amen.

Pangumusta ni apostol Pablo

16 ¹Di ha hulat ko, ay ipabalay ko kamoyu ya mihay babayi ya hi Febe, ya patêl tamo ha Panginoon ya ampanawop kanlan patêl ha

^z 15:21 Isaias 52:15

Panginoon ya angkapi-tsi-tsipon ha balayan Cencrea. ²Panlumâtêng na bahên, ay dapat mahiglay nakêm yo yan tanggapên, ya hêpat kantamon pinili ni Apo Namalyari hên mag-in kana. Dayi hawpan yo ya ha kaganawan kailangan na, ta hiya man ay mal-at ya nahawpan nay na, anggan hiko.

³Ikumusta yo ko kan Priscila haka Aquila, ya miahawa ya kapareho kon ampaghuyo kan Apo Jesu-Cristo. ⁴Nakal-an hilan matsi ta êmên la iligtas ya biyay ko ha kapapotog. Alwan bat hiko ya ampagpahalamat kanla, ta ampagpahalamat êt kanla ya hilay alwan Israelita, ya patêl ha Panginoon ya angkapi-tsi-tsipon ha ay-iri man ya logal. ⁵Ikumusta yo ko êt kanlan patêl ha Panginoon ya angkapi-tsi-tsipon ha bali lan Priscila haka Aquila.

Ikumusta yo ko êt kan Epeneto ya anlugurên kon patêl ha Panginoon ya unan naniwala kan Apo Jesu-Cristo ha probinsyan Asia. ⁶Ikumusta yo ko êt kan Maria ya mahipêg hên nagpagal hên nanaglap kamoyu. ⁷Ikumusta yo ko êt kanlan Andronico haka Junia ya kapareho kon Israelita, ya nakalamo ko ha hukuman. Hilay taganán kilala lan apostol haka hilay nuna kangkon naniwala kan Apo Jesu-Cristo.

⁸Ikumusta yo ko êt kan Ampliato ya anlugurên ko ha Panginoon, ⁹haka kan Urbano, ya kapareho kon ampaghuyo kan Apo Jesu-Cristo, haka kan Estaquis, ya anlugurên ko, ¹⁰haka kan Apeles, ya namaptêg hên paniwala na kan Apo Jesu-Cristo, haka ha kalamo na ha bali ni Aristobulo. ¹¹Ikumusta yo ko êt kan Herodion ya kapareho kon Israelita. Ikumusta yo ko êt kanlan ampaniwala ha Panginoon ya atsi ha bali ni Narciso.

¹²Ikumusta yo ko êt kanlan Trifena haka Trifosa ya mahipêg hên tagahuyo hên Panginoon. Ikumusta yo ko êt kan Persida ya anlugurên kon patêl ya nagpagal ha pamaghuyo ha Panginoon. ¹³Ikumusta yo ko êt kan Rufo, ya muwang gawan ha kahipêgan pamaghuyo na ha Panginoon. Ikumusta yo ko êt kanan indo ni Rufo ya nanad sarili kon indo. ¹⁴Ikumusta yo ko êt kanlan Asincrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas haka kanlan patêl ya kalamo la. ¹⁵Ikumusta yo ko êt kanlan Filologo, Julia, Nereo haka ha kapotoh pohêl na ya babayi, haka kan Olimpás haka kanlan kaganawan ya pinili ni Apo Namalyari hên mag-in kana, ya kalamo la.

¹⁶Mikukumusta kaw ta êmên ipahlêk ya pamanlugud yo ha miha ta miha hên nanad patêl ha Panginoon. Angkumustaên kaw lan patêl ha Panginoon ya angkapi-tsi-tsipon ha ay-iri man ya logal.

Kaatag pon ya utoh

¹⁷Hikaw ya patêl ha Panginoon, ampakihabi ko kamoyu ya kaillag kaw kanlan mapaniran pagmimiha yo, ta ya toro la ay halanghang ha

ustoy toro ya pinaniwal-an yoy na. Dayuán yo hila. ¹⁸Ta hilay êmbayro ay ahê hên ampaghuyo kan Apo Jesu-Cristo ya Panginoon tamo, ta sarili lan kalabayan tana ya an-ihipên la. Gawan ha nangaayang ya habi haka pamandayêw ay angkaloko hilay bat makihonol ha hinon habi. ¹⁹Ya pamanhumonol yo kan Apo Jesu-Cristo ay angkabalit-an ha ay-iri man ya logal. Kabay angkahigla ko kamoyu. Êmbayro man, ay labay ko ya mag-in kaw hên magaling ha pamanyag kangêran, haka linaw ha pamanyag karawakan. ²⁰A mabuyot, ay ipahambut na kamoyu hi Satanas ni Apo Namalyari ya ampam-in kapatêkbêkan ihip.

Ingalwan na kaw dayi ni Panginoon tamon Jesu-Cristo.

²¹Angkumustaên na kaw ni Timoteo, ya kalamo ko ha pamipamwang hên Mangangêd ya Habi. Angkumustaên na kaw lan kapareho kon Israelita ya hilan Lucio, Jason haka Sosipatro.

²²Tercio ya pinamihulatan kon hata hulat ay ampangumusta êt kamoyu gawan hiyay kapareho tamon ampaniwala ha Panginoon.

²³Angkumustaên na kaw ni Gayo ya kinatulyan ko. Di ha bali na ay angkapi-tsi-tsipon kay ya patêl ha Panginoon. Angkumustaên na kaw ni Erasto, ya ampamaala di ha pera hên balayan, haka ya patêl tamo hi Cuarto.

²⁴[Dayi ingalwan na kaw ngan ni Panginoon Jesu-Cristo. Amen.]

Ya tawlin pamagpuri

²⁵Puriên ya hi Apo Namalyari! Ampakataniêh yan paniwala yo gawan ha Mangêd ya Habi ya an-itoro ko ya tungkol kan Apo Jesu-Cristo. Habaytoy a pon impamwang hên haton lagi, ²⁶noa, impamwang amêhên gawan ha impahulat ni Apo Namalyari kanlan màmipamwang hên impaihip na kanla hên hato ha Kahulatan. Hiya ya ayn umpisa haka ayn angga, ay namiutoh kantamo hên ipamwang ya habayto ha balang logal, ta êmên main humonol hên maniwala kana ha balang bansa.

²⁷Mimiha na ni Apo Namalyari ya magmuwang hên balang hino. Puriên ya angga-angga gawan kan Apo Jesu-Cristo! Amen.